

JAVASLATOK

a megújuló energiaforrások szabályozási és
támogatási környezetének felülvizsgálatához

ÖSSZEFOGLALÓ

az Energia Klub által 2008. december és 2009. június között
szervezett megújuló energia kerekasztal-beszélgetések eredményeiből

Készítette:
Varga Katalin

2009. december

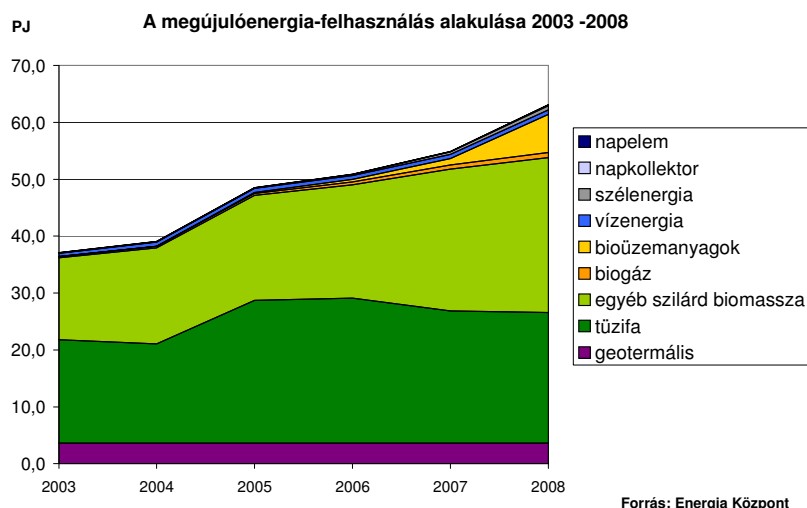

**ENERGIA
KLUB**

0	Bevezetés	3
1	Jogszabályi környezet.....	6
1.1	Az engedélyeztetéssel kapcsolatos problémák.....	6
1.1.1	Intézményi, ipari méretű megújulóenergia-berendezések engedélyeztetése	6
1.1.2	Lakossági megújulóenergia-berendezések engedélyeztetése.....	8
1.2	Új jogszabályok, intézmények szükségessége	8
1.2.1	Megújuló energia törvény.....	8
1.2.2	Megújuló energiaforrások hasznosításáért felelő miniszteri biztos.....	9
1.3	Az egyes megújulóenergia-területeket érintő szabályozási problémák.....	9
1.3.1	A villamosenergia-törvény anomáliái	9
1.3.2	A geotermikus energiahasznosítás szabályozásának anomáliái.....	10
1.3.3	A szilárd biomassza-hasznosítás szabályozásának anomáliái.....	11
1.3.4	A biogáz-hasznosítás szabályozásának anomáliái	11
1.3.5	A folyékony bioüzemanyagok szabályozásának anomáliái.....	12
1.3.6	A napenergia-hasznosítás szabályozásának anomáliái.....	12
1.3.7	A szélenergia-hasznosítás szabályozásának anomáliái	13
1.3.8	A vízenergia-hasznosítás szabályozásának anomáliái	14
2	Támogatási környezet.....	15
2.1	A termelési támogatásokkal kapcsolatos problémák.....	15
2.1.1	A villamos energia KÁT rendszer anomáliái.....	15
2.1.2	Hiányzó termelési támogatás zöld hőre.....	17
2.2	A beruházási támogatásokkal kapcsolatos problémák	17
2.2.1	Vállalkozások és egyéb intézményeknek szóló támogatások problémái	17
2.2.2	Lakosságnak szóló támogatások problémái	18
2.3	Egyéb támogatási lehetőségek.....	19
3	Összegzés	20
4	Mellékletek	22

0 Bevezetés

A megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról szóló irányelv¹ szerint 2020-ra Magyarországon az éves végső energiafelhasználáson belül 13 százalékot a megújuló energiaforrásoknak kell adniuk. Az energiafelhasználás alakulásának – ezen belül is az energiahatékonysági intézkedések sikerének – függvényeként ez azt jelenti, hogy a jelenlegi megújulóenergia-termelést 2-3 szorosára kell növelni.

1. ábra Megújulóenergia-felhasználás Magyarországon, 2001-2008

A megújulóenergia-termelésre vonatkozó adatokat elemezve jól látszik, hogy 2005 folyamán indult el egy erőteljesebb növekedés Magyarországon, amikor a villamosenergia-törvény (VET) és annak rendeleteinek módosításával, kedvező átvételi árak megállapításával jó feltételek alakultak ki a megújuló alapú villamosenergia-termelés számára. Azóta ez a növekedés lelassult. Az éppen lendületet kapott megújulóenergia-szektor egyes ágait a Magyar Energia Hivatal (MEH) kvótákkal korlátozta. A villamosenergia-ipari rendszerirányító (MAVIR) szakvéleménye alapján a villamosenergia-rendszer biztonsága érdekében vezette be a MEH a szélenergia-termelő kapacitások korlátozását 330 MW-ban. A biomassza-erőművek által a kötelező átvételi ár-rendszer (KÁT) keretében átvett energiamennyiség korlátozását pedig a biomassza-alapanyag fenntartható mennyiségben való rendelkezésre állása érdekében rendelte el a MEH. A megújulóenergia-termelés megtorpanásának másik oka a beruházni kívánó vállalkozások nagyarányú visszalépésének (különösen a bioüzemanyagok és a szilárd biomassza-égetés területén) is betudható.

Az Energia Klub 2009. januárjában kiadta a „Megújuló Energia Magyarországon – Helyzetelemzés 2008” c. elemzését. Az ehhez készített interjúk és beszélgetések tapasztalatai megerősítették, hogy mennyire nem kedvez sem a jogszabályi, sem a gazdasági környezet a hazai megújulóenergia-projekteknek. Célul tűztük ki, hogy mélyebben megvizsgáljuk a megújuló energiaforrásokat használó berendezések² elterjedését leginkább gátló tényezőket, és javaslatokat fogalmazunk meg ezek elhárítására, orvoslására.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/28/EK irányelve (2009. április 23.) a megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról, valamint a 2001/77/EK és a 2003/30/EK irányelv módosításáról és azt követő hatályon kívül helyezéséről.

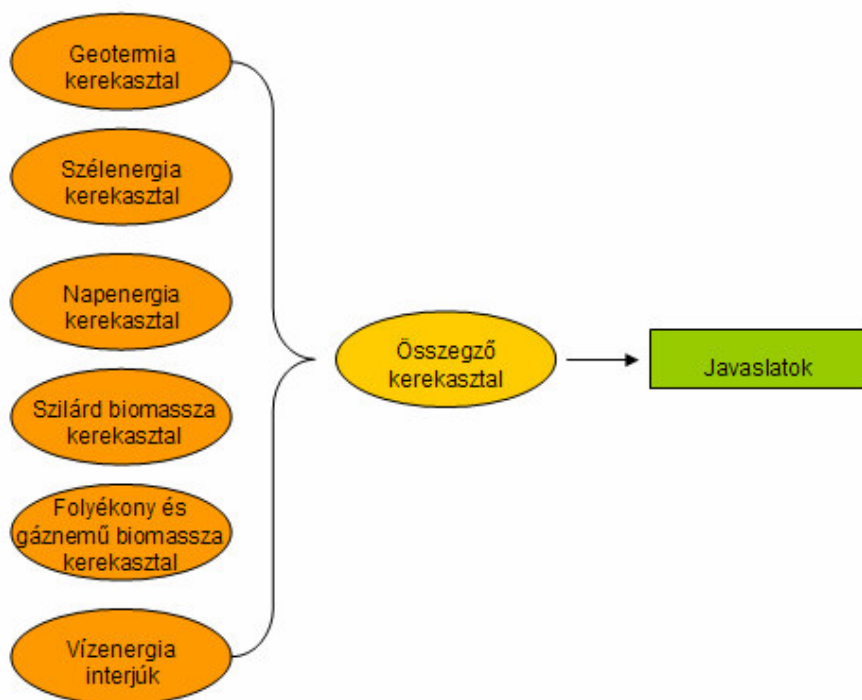
² Értve ez alatt a fenntartható, a környezetet csak minimálisan károsító, egy ésszerű támogatási arány mellett gazdaságilag is rationális, hatékony technológiákat és megvalósult beruházásokat.

Munkamódszer

Munkamódszerként kerekasztal-beszélgetéseket választottunk, amelyeket 2008. decembere és 2009. júniusa között tartottunk meg. Szakképzett moderátor segítségével többkörös kiscsoportos beszélgetéskörökben adtunk lehetőséget a résztvevőknek egyrészt a problémák felvetésére, másrészt javaslatok megfogalmazására. Ez a módszer lehetőséget ad arra, hogy a résztvevők több alkalommal keveredjenek, nagy valószínűséggel mindenki mindenkivel egyszer egy asztalhoz kerüljön. Minden asztalnál az Energia Klub egy-egy munkatársa ügyelt arra, hogy a beszélgetés az adott kereteken belül folyjon, ne legyen lehetőség a témától eltérni. Minden kerekasztal-beszélgetés egy megújulóenergia-technológiával kapcsolatos problémák és megoldások körül forgott, a biomasszának a téma összetettsége miatt két alkalmat is szenteltünk (lásd 1. táblázat). A vízenergia helyzetét telefonos interjúk segítségével mértük fel.

2008. december 11.	Geotermia	14 fő
2009. január 27.	Szélergia	19 fő
2009. február 4.	Napenergia	16 fő
2009. május 27.	Biomassza – szilárd égetés	12 fő
2009. június 3.	Biomassza – biogáz és bioüzemanyagok	13 fő
2009. június 24.	Összegző kerekasztal	30 fő

1. Táblázat Az egyes kerekasztal-beszélgetések időpontja, témája és a résztvevők száma

2. ábra A kerekasztal-beszélgetések folyamatábrája

A beszélgetésekre a vonatkozó szakmai szervezetek képviselőit, üzemeltetőket, kereskedőket, potenciális befektetőket, civil szervezeteket, valamint az államigazgatás területéről az érintett minisztériumok, a MEH, a MAVIR, az NFÜ és más hatóságok képviselőit hívtuk meg. Szerettük volna elérni, hogy az egyes kulcsszereplők lehetőséget kapjanak a javaslataik megvitatására, az álláspontok egyeztetésére is. A kerekasztalokat egy záró esemény foglalta össze 2009. júniusában, amelynek célja a főbb javaslatok újbóli megvitatása volt.

Jelen javaslatcsomag a kerekasztal-beszélgetések során felvetett főbb problémákat, illetve adott javaslatokat tartalmazza. Az összegzés mellékletében megtalálható az egyes technológiáknak szervezett kerekasztalok összefoglalója, valamint egy összeállított jogszabály-gyűjtemény, amely tartalmazza a jelenleg hatályos, a megújulóenergia-felhasználást érintő törvényeket és rendeleteket.

Elhangoztak olyan javaslatok is, amelyek egyes csoportok érdekeit szolgálnák, ám a széles társadalom szempontjából inkább negatív hatásúak lennének. Ezek természetesen nem kerültek bele ebbe az összefoglalóba. Célunk olyan javaslatok megfogalmazása, amelyek előreviszik a hazai megújulóenergia-sektort, ugyanakkor gazdasági és társadalmi szempontból is fenntarthatóak.

A legfőbb tanulságok az alábbiakban foglalhatóak össze:

1. Hiányzik a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos **stratégiai szemlélet**. Habár van egy hivatalos dokumentum, amely a megújuló energia stratégia címet viseli, ez mégsem nyújt megfelelő kiindulópontot, nem tartalmaz hosszú távú elképzeléseket, amelyekhez hathatós intézkedési terveket, cselekvési programot rendelhet majd az állam.
2. Komoly gond mutatkozik a **pályázati rendszerekkel**. Sajnálatos módon a KEOP esetében még a kifejezetten erre a célra dedikált kevés forrást sem tudjuk felhasználni. Az okok között szerepel az alacsony támogatási intenzitás, a körülményes pályázati rendszer, illetve a pályázók felkészületlensége.
3. Elrettenti a beruházókat a gyorsan változó és bonyolult **jogszabályi környezet**. Kiemelt probléma, hogy **bonyolult, drága és hosszadalmas az engedélyeztetés** is.
4. Hiányzik a **hatékony együttműködés** a különböző érintett minisztériumok, hivatalok, költségvetési szervek, érdekképviselők és civil szervezetek között.
5. Hiányoznak a megfelelő technológiai, gazdasági **potenciál-felmérések**, amelyekre alapozva a helyi adottságoknak megfelelő energiatermelés jöhetne létre.

Ezeknek a tanulságoknak megfelelően állítottuk össze a jelen összefoglalót is. Az első részben foglalkozunk a bonyolult engedélyezési eljárással, az egyes megújulóenergia-területeket érintő jogszabályi problémákkal, a KÁT-rendszer anomáliáival, végül a támogatási rendszerekkel.

A javaslat-csomag a döntéshozókhöz – a kormányzat és a parlamenti képviselőkhez – szól. Célunk hangsúlyozni a legfontosabb problémákat, és olyan javaslatokat tenni, amelyekkel hatékonyan – rövid átfutási idő alatt – lehet jelentős eredményeket elérni, azaz lehetővé tenni, hogy több befektetőnek jelenjen meg a megújulóenergia-piacon.

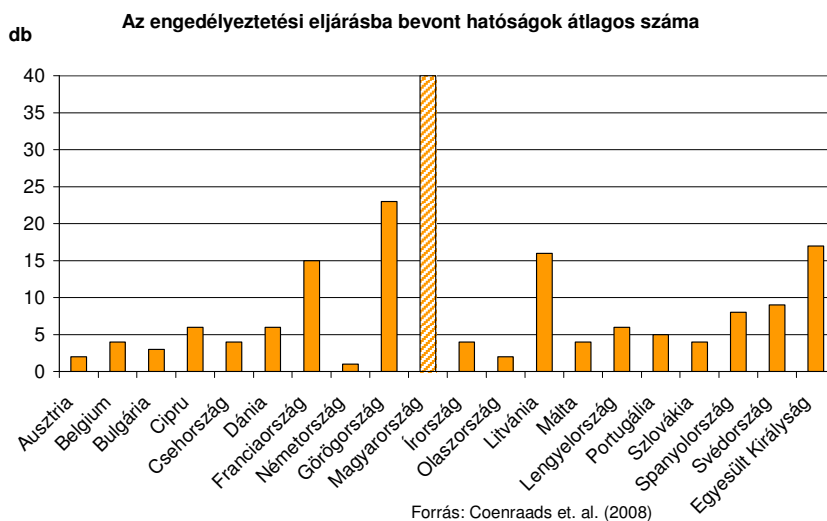
Jelen javaslatcsomag elkészítésének ad aktualitást, hogy 2010. június 30-ig a magyar kormánynek el kell készítenie és az Európai Bizottság számára megküldeni azt a cselekvési tervet, amely tartalmazza azokat az intézkedéseket, amelyek hozzájárulnak a 2020-ra elérendő 13%-os megújuló-részarány eléréséhez.

1 Jogszabályi környezet

A kerekasztal-sorozat során számos kritika érte a jelenlegi jogszabályi környezetet. A megújulóenergia-termelés szabályozása meglehetősen szerteágazó, nehezen átlátható, emellett a gyors változások, módosítások miatt nehezen kiszámítható is. Javaslatok születtek egyes nem megfelelő jogszabályok módosítására, új jogszabályok alkotására, új kapcsolódó intézmények kialakítására. A következő fejezet ezeket a javaslatokat mutatja be.

1.1 Az engedélyeztetéssel kapcsolatos problémák

Akár lakossági, akár nagyobb kapacitású, megújuló energiaforrásokat hasznosító berendezések üzembe helyezéséről van szó, sok panasz éri az előírt engedélyeztetési folyamatot. Lakossági berendezéseknél nem minden esetben szükséges az engedélyeztetés, a nagyobb kapacitású megújulóenergia-erőművek, vagy fűtőművekhez azonban több különböző engedély beszerzése szükséges. Ez a tapasztalatok alapján jelenleg egy bonyolult, **sok hatóságot érintő, időben jelentősen elhúzódó, költséges folyamat jelenleg Magyarországon**. Az Európai Bizottság megbízásából, a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia támogatásáról szóló 2001/77/EK irányelv céljainak teljesülését vizsgáló, jelentés alapján is kiugró a megújulóenergia-beruházásokhoz szükséges magyarországi engedélyeztetési folyamatba bevont hatóságok száma (lásd 3. ábra). A németországi egyablakos ügyintézéshez szemben az említett tanulmány kérdőíves felmérés alapján 40-re teszi az átlagosan (!) érintett szabályozási hatóságok számát Magyarországon. Ez valós adatnak tűnik, hiszen egy 2009 folyamán átadott biomassza-erőmű elindításához 56 engedélyre (beleértve szakhatósági állásfoglalásokat, határozatokat is) volt szükség.

3. ábra Az engedélyeztetési eljárásba bevont hatóságok átlagos száma

1.1.1 Intézményi, ipari méretű megújulóenergia-berendezések engedélyeztetése

Általánosságban elmondható, hogy valamennyi nagyobb méretű (azaz a háztartási méretet meghaladó) megújulóenergia-beruházás elindításához a következő főbb engedélyekre van szükség:

- környezetvédelmi engedély
- építési engedély
- villamosenergia-csatlakozási engedély (ha villamos energia termelődik)
- vezetékjogi engedély (villamosenergia-termelés, illetve hővezetékek kiépítéséhez)

- kiserőművi összevont engedély (0,5 és 50MW kapacitás közötti áramtermelés esetén)

Az egyes engedélyek beszerzéséhez több szakhatóság bevonása, további engedélyek igénylése szükséges, pl. az ÁNTSZ-é, a területileg illetékes környezetvédelmi felügyelőségé, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalé, vagy a tűzoltóságé.

Egyes hatóságok (pl. Talajvédelmi Szolgálat) egy üzem egyes engedélyeiben szakhatósággént, máskor eljáró hatósággént lép fel és engedélyt ad ki. Emiatt ugyanazon beruházás engedélyeztetése folyamán akár 3-4 alkalommal is járhat a beruházó a hatóságnál.

Eljárási díjakat kell fizetni a különböző hatóságoknál, de a különböző vagyonkezelőknél is a hozzájárulásuk kiadása érdekében. Az önmagában egy-egy eljárást tekintve méltányolhatónak, elfogadhatónak tűnő összeg az engedélyezési eljárás végén elfogadhatatlanul nagyra adódik össze. Egészen kisméretű projektek esetén is összejöhethet a milliós nagyságrend illetékeiből.

Az illetékek nagyságát tekintve sem egységes a gyakorlat. Emellett gyorsan változnak is az erre vonatkozó rendelkezések.

Gyakoriak az esetenkénti kényszerű fellebbezések, határidő hosszabbítási kérelmek is, amelyek további költséget és időt jelentenek.

A **2. számú melléklet** tartalmazza az engedélyeztetési eljárások részletes leírását, a **3. számú melléklet** az illetékek, eljárás díjak mértékét meghatározó jogszabályokat, és példaként egyes összegeket.

Több beruházó megkérdezésével a következő tapasztalatok szűrhetők le:

- Bonyolult, szerteágazó az engedélyeztetési eljárás. Több esetben akadozó a kommunikáció a különböző hatóságok között, amit nehezít az, ha a különböző hatóságok különböző szaktárcákhoz tartoznak
 „Alapos jogszabályi felkészülés esetén is előbukkanhat bármelyik szakhatóságnál egy olyan jogszabály, amire a beruházó nem számított. Ezért különösen fontos a folyamatos együttműködés a hatóságokkal.”
- Gyorsan módosulnak a jogszabályok, ami az engedélyeztető hatóságokat is kihívások elé állítja.
 „Az állandóan változó jogszabályi környezet fejfájás a beruházónak és lassítja a szakhatóságok ügyintézési idejét is.”
- Az engedélyezési folyamatok gyakran az indokoltnál jobban elhúzódnak.
 „Probléma az ügyintézés időbeli elnyúlása, és az engedélyezésre beadandó műszaki és egyéb dokumentációk tartalma (mindegyik hatóságnál). Bár utóbbit (is) elvileg jogszabályok rögzítik, mégis ezek megítélése teljesen szubjektív.”
- Az engedélyeztetési folyamat gyakran személyi okokból húzódhat el.
 „A legtöbb probléma a Környezetvédelmi felügyelőségekkel adódik. Gyakori, hogy feleslegesnek ítélt feltételekhez köti a hatóság az engedély kiadását, az elbírálás időtartama pedig gyakran túlságosan lassú.”
 „Legtöbb probléma a kisvízerőműveket elvből ellenző szakhatóságokkal volt.”
- Mindez kiszámíthatatlan körülményeket jelent mind időben, mind kiadások tekintetében.
 „A bizonyos hatóságok előre kiszámíthatatlan idő- és pénzbeli csúszást okozhatnak. Óriási probléma ez, mert egy bank által erősen kontrollált és szorongatott projektvezetésnek olyan külső tényező okoz csúszást, amire semmilyen ráhatása nincs. Ezen akár egy projekt el is vérezhet.”

Általános tapasztalat, hogy a jogszabályi környezet annyira túlszabályozott és bonyolult, hogy minden esetben szükséges a szakhatóságokkal történő közös munka, folyamatos egyeztetés az esetleges félreértelmezések elkerülése végett.

Az egyes fogalmakkal a hatóságok sincsenek teljesen tisztában, különbözőképpen alkalmazzák és értelmezik azokat.

Javaslatok

1.1.1.1. Egyablakos ügyintézés lehetőségeinek felmérése

1.1.1.2. Érzékenységi térképek készítése a gyors döntéshozatal elősegítéséhez

1.1.1.3. Egységes értelmezések, útmutatók készítése az egyes hatóságoknak a Minisztériumoktól, segédletek tervezőknek és a szakhatóságoknak, az ügyintézők jobb felkészítése, képzése

1.1.1.4. Engedélyeztetési időtartamok lerövidítése (max. 30 nap)

1.1.1.5. Az engedélyezési időtartam meghatározott idővel való lejárta után az engedélyek automatikus kiadása

1.1.1.6. Kiskapacitású beruházásokat érintő illetékek csökkentése

1.1.2 Lakossági megújulóenergia-berendezések engedélyeztetése

Jelen elemzésben a lakosságot érintő engedélyeztetési folyamatokat kevésbé hangsúlyosan kezeljük, egyrészt mert a jogalkotó a lakossági megújulóenergia-felhasználást csak egyes esetben köti engedélyhez, másrészt, mivel a megújulóenergia-szektor egésze szempontjából ezen a területen általában komolyabb eredményt lehet elérni a nagyobb kapacitású beruházások megkönnyítése által.

A lakossági megújulóenergia-felhasználást a felszín alatti vizeket érintő hőszivattyúk telepítése, az OTÉK szerint 6 méternél magasabb építmények (pl. szélgenerátorok tartóoszlopa), valamint a villamos energiát termelő, hálózatra csatlakozó, ún. háztartási méretű kiserőművek esetében igényel bizonyos engedélyek beszerzését. Ugyanakkor a többi technológiánál is állapíthat meg az önkormányzat különleges feltételeket, pl. napkollektorok telepítése esetén, ha műemlékvédelem alatt álló épületről van szó.

A lakossági megújulóenergia-berendezések engedélyeztetésének részleteit a **4. számú melléklet** tartalmazza.

Javaslatok

1.1.2.1. Adatbázis felállítása, amely gyorsan tájékoztatja a beruházót, engedélyeztetőt egyaránt arról, hol lehet és hol nem lehetséges földhő szondát telepíteni.

1.1.2.2. Építési engedélyezés egyszerűsítése

1.1.2.3. Nem engedélyköteles lakossági méretű megújulóenergia-berendezések esetében is a bejelentési kötelezettség (nem engedély) bevezetése azzal a céllal, hogy megbízható statisztikák készülhessenek.

1.2 Új jogszabályok, intézmények szükségessége

Sarkalatos elemei a kerekasztal-beszélgetésen született javaslatoknak az egyes új jogszabályok és intézmények felállításának szükségessége. Ezeket mutatjuk be az alábbiakban.

1.2.1 Megújuló energia törvény

Egyre nagyobb támogatottságot kap a megújulóenergia-szektoron belül egy önálló megújulóenergia-törvény megalkotása. Az új törvény jelentőségét az adná, hogy keretbe foglalná a jelenleg meglehetősen szétszórt, szétaprózódott szabályozást. Külföldi tapasztalatok mutatják, hogy azon országokban, amelyekben elfogadtak különálló megújulóenergia-törvényeket (pl. Németország, Csehország, Bulgária), ott ezen folyamat

következtében hangsúlyosabb szerephez jutottak a megújuló energiaforrások az energiapolitikán belül. Annak eldöntése érdekében, hogy milyen tartalommal, milyen mélységben születhetne meg az új törvény, hasznos lehet a külföldi példák (cseh, német, bolgár megújuló energia törvények, német megújuló alapú hőtörvény³) megvizsgálása, elfogadásuk hatásainak, tapasztalatainak elemzése.

Javaslatok

1.2.1.1 Különálló megújulóenergia-törvények nemzetközi gyakorlatának, tapasztalatainak összegyűjtése

1.2.1.2 Hazai megújulóenergia-törvény megalkotása széleskörű társadalmi egyeztetéssel

1.2.2 Megújuló energiaforrások hasznosításáért felelő miniszteri biztos

A megújuló energiaforrások kérdése jelenleg több szaktárcát is érint (Közlekedés, Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium, Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, Földművelésügyi Minisztérium, Önkormányzati Minisztérium, Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Pénzügyminisztérium, ...), ami megnehezíti a terület egységes kezelését. Szükség van egy koordináló intézmény, pozíció létrehozására.

Javaslat

1.2.2.1 A megújuló energiaforrások hasznosításáért felelős miniszteri biztos posztjának létrehozása

1.2.2.2 Az új poszthoz forrás rendelése, a megfelelő személy kiválasztása

1.3 Az egyes megújulóenergia-területeket érintő szabályozási problémák

Az egyes megújuló energiaforrások felhasználását érintő jogszabályok között is vannak, amelyek problémákat okoznak, és módosításra szorulnak. A jogszabályok gyors, gyakran társadalmi vita nélkül zajló módosítása átláthatatlan és kiszámíthatatlan, valamint gyakran mellőzi az alapos háttérelmzéseket.

A továbbiakban területenként vesszük végig a problémákat és adunk javaslatokat ezek megoldására.

1.3.1 A villamosenergia-törvény anomáliái

A villamosenergia-törvény (VET) sok módosításon esett át az elmúlt években. Előnye, hogy részletesen foglalkozik a megújuló alapú villamosenergia-termeléssel, bevezeti a kötelező átvétel és a kiemelt átvételi árak rendszerét. Hátránya, hogy még mindig tartalmaz nem definiált területeket, a törvény és a hozzá kapcsolódó rendeletek meglehetősen gyakran módosulnak, valamint, hogy a jelenlegi KÁT-rendszer nem szolgálja a megújulóenergia-technológiák széles körének az érdekét. (A KÁT-rendszer anomáliáival a támogatási környezet elemzésekor a 2.1.1-es fejezetben foglalkozunk részletesen.)

- Egyes megújulóenergia-technológiák nevesítésének hiánya

Egyes technológiák engedélyeztetését, üzembe helyezését nehezíti, hogy a VET nem nevesíti ezeket, pl. a törpe vízierőműveket, vagy a kikapacitású szélgenerátorokat. Emiatt az engedélyeztető hatóságok sok esetben a szükségesnél szigorúbb eljárásokat alkalmaznak.

- Háztartási méretű kiserőművekre vonatkozó szabályok korlátozzák a háztartások megújulóenergia-termelését

³ Németország bevezette a megújuló hő-törvényt (Gesetz zur Förderung Erneuerbarer Energien im Wärmebereich, EEWärmeG), amely az új épületek hűtési-fűtési energiaellátásában határoz meg egy kötelező, energiaforrásonként változó részarányt. Például napenergia-hasznosítás esetében a hűtés-fűtés energiaigényének 15 százalékát, biomassza és hőszivattyú esetében 50 százalékát kell az adott megújuló energiaforrással fedezni. Az egyes technológiák kombinálhatóak is, rosszabb adottságú épületek pedig energiahatékonysági beruházásokat kötelezők megvalósítani. Egy támogatási rendszer is kapcsolódik a törvényhez.

A VET bevezeti az ún. háztartási méretű kiserőmű definícióját, a végrehajtási rendelete⁴ tartalmazza a rá vonatkozó szabályokat. Eszerint az 50 kVA csatlakozási teljesítményt el nem érő megújulóenergia-termelővel az áramszolgáltató szaldó-elszámolást alkalmaz, amely esetében, ha a hálózatra termelt árammennyiség meghaladja a hálózatról vételezett, akkor a szolgáltató csak csökkentett áron veszi azt át. A Magyar Energia Hivatal állásfoglalása szerint „nem szabályozási cél, hogy a jogalkotó megalkossa a „háztáji villamosenergia-termelés”, mint háztartási jövedelem kiegészítő módszer lehetőségét.”⁵

- Gyakori rendelet-módosítások

A VET-hez kapcsolódó rendeletek különösen gyakran és gyorsan módosultak az elmúlt évben. A megújuló energiaforrásokkal valamint kapcsoltan termelt áram kötelező átvételét és az átvételi árakat szabályozó 389/2007-es kormány rendelet 2008 folyamán többször módosult. A menetrendadás és a hozzá kapcsolódó pótdíjazás példa nélküli a külföldi megújulóenergia-szabályozásban, emellett kiszámíthatatlan, bizonytalan befektetői környezetet teremt.

Javaslatok

1.2.1.1. A menetrendadás és hozzá kapcsolódó pótdíjazás rendszerének felülvizsgálata

1.2.1.2. Háztartási méretű kiserőmű kategória esetén a „jövedelemszerzés” engedélyezése

1.2.1.3. Kisüzemi szélerőenergia-hasznosítás definiálása

1.2.1.4. Törpe vízierőművek definiálása (100 kW alatti)

1.3.2 A geotermikus energiahasznosítás szabályozásának anomáliái

Jelenleg módosítás alatt áll a hatályos bányatörvény⁶. A módosítással sok probléma megoldódik, pl. a bányatörvény és a vízgazdálkodási törvény nehezen átlátható, egymásra utaló, kivételekkel meghatározott rendelkezések szövegménye, egyes ebből fakadó ellentmondások és joghézagok. Más területen azonban így is maradnak anomáliák.

A hazai geotermikus energiatermelés a legtöbb esetben vízkivétellel jár, ezért jelenleg (a módosítások hatályba lépéséig) egyrészt a bányatörvény, másrészt a vízgazdálkodási törvény⁷ szabályozza. A bányatörvény (Bt.) kimondja, hogy a geotermikus energia hasznosítása a Bt. hatálya alá tartozik, de *nem tartozik* a törvény hatálya alá a geotermikus energiát hordozó felszín alatti vizek kutatása és kitermelése. Ezen változtat majd a módosítás, amely beemeli a bányatörvény hatálya alá a vízkitermeléssel járó geotermikus tevékenységeket is. A bányafelügyelet engedélyezi ezután a geotermikus védőidom megállapítását követően a geotermikus energia kinyerését és hasznosítását is. Szükség lesz a vízgazdálkodási törvény megfelelő harmonizálására.

A bányatörvény alapján a geotermikus energia természetes előfordulási helyén állami tulajdonban van, az energetikai célra kinyert geotermikus energia a hasznosítással a bányavállalkozó tulajdonába megy át. Az eredeti 1993. évi bányatörvény szerint a geotermikus energia koncessziós alapon volt kutatható és termelhető. Ezt szüntette meg a Bt. 2004. évi módosítása. Az új módosító indítvány újból bevezetné a koncesszió intézményét a geotermikus energia kutatására, kinyerésére és hasznosítására.

A két fent említett törvény és képviselőjükként két hatóság verseng(ett) a geotermikus energia-hasznosítás engedélyezéséért, amely egyrészt bonyolulttá teszi (tette) a szabályozást, másrészt többszörös – és jogilag indokolatlan – járuléki adóztatást is okoz(ott). A tervezett módosítás egyértelművé teszi a bányajáradék kivetésének jogszerűségét, megállapítja annak mértékét.

⁴ 273/2007. (X. 19.) Korm. Rendelet a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról

⁵ www.bmf.hu/conferences/energia2007/3_GrabnerPeter.pdf, letöltve: 2009-12-10

⁶ T9952. számú javaslat a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény módosításáról

⁷ 1995. évi LVII. Törvény a vízgazdálkodásról

A geotermikus energia hasznosítójának a vízgazdálkodási törvény alapján vízkészlet-gazdálkodási járadékot kell fizetnie, külön rendelet alapján⁸ esetleg szennyvízbírságot. Információink alapján akár a beruházási összeg egynegyedét is kitehetik a járulékok, valamint a bonyolult engedélyeztetési eljárás során felszámolt illetékek.

A vízgazdálkodás szabályozásában kiemelt szerepet játszik a kötelező visszasajtolás. A vízgazdálkodásról szóló törvény 15. § (3) bekezdése szerint a „kizárólag energia hasznosítás céljából kitermelt termálvizet (...) vissza kell táplálni”. Ez természetesen jelentősen megdrágítja a termálvizek energetikai hasznosítását. Ahol a vízkészletek utánpótlása veszélyeztetett, ott mindenképpen szükség van a visszasajtolásra. Fel kell mérni, hogy egyes területeken azonban (alapos kutatás alapján és monitoring-tevékenység mellett, figyelemmel a természetes vízutánpótlódásra, a hasznosítási technológiák komplexitására, a valós és tényleges felszíni szennyezések mértékére) lehetőség van-e a visszasajtolási kötelezettség alóli mentességre.

Javaslatok

1.2.2.1. A módosított bányatörvényhez kapcsolódó rendeletek és egyéb törvények harmonizálása

1.2.2.2. Az illetékek további csökkentése

1.2.2.3. A visszasajtolási kötelezettség alóli felmentés lehetőségének megvizsgálása, az ehhez szükséges kutatások elvégzése

1.2.2.4. Dinamikus adatbázis felállítása a geotermia-készletekről, változásuk nyomon követése érdekében

1.2.2.5 Állami alap létrehozása a geotermikus energiát hasznosítók által befizetett vízkészlet járulékból és bányajáradékból kutatás-fejlesztési, oktatási és geológiai kockázati pénzügyi alap céljára.

1.3.3 A szilárd biomassza-hasznosítás szabályozásának anomáliái

A szilárd biomassza hasznosításához kapcsolódóan külön panasz nem érkezett a szabályozási környezetre. A KÁT-rendszer anomáliáiról a 2.1.1-es fejezetben lesz szó.

1.3.4 A biogáz-hasznosítás szabályozásának anomáliái

A biogáz-hasznosítás jellemzője, hogy az energiatermelés mellett hulladékhasznosítási célt is szolgálhat. Ezért a legfőbb kapcsolódó jogszabályok a villamosenergia-törvény (VET) mellett az egyes környezetvédelmi szabályozások. A 2. számú mellékletben részletezett, hosszadalmas engedélyeztetési eljárást Hosszadalmas az engedélyeztetési eljárást bonyolíthatja, ha a felhasználandó alapanyag állati hulladék. Növényi alapanyagok esetében is problémás lehet ugyanakkor a növényi melléktermékek „hulladékkénti” megnevezése.

Ahogy a KÁT-rendszer elemzésénél is részletezzük majd, alacsony a biogázból előállított villamos energia átvételi ára, amit csökkent a menetrendek be nem tartását szankcionáló büntetés⁹.

A földgáz-hálózatba való betáplálásra egyelőre nincsen példa Magyarországon. A gáztörvény¹⁰ megfelelő passzusa szerint a biogáz is eljuttatható a földgázrendszerbe, a tv. 70.§-a előírja, hogy a földgáztermelők, azon belül a biogáz-termelők csatlakozási kérelmét kiemelten kell kezelni, a 132. § (9) szakasza szerint pedig rendeletben kell meghatározni a „földgáz minőségű biogáz (...) földgázrendszerhez történő csatlakozásának feltételeit, a betáplált gázok minőségi követelményeit, az átvételére és a mérésére vonatkozó előírásokat”. Ez a rendelet az illetékes Közlekedési, Hírközlési és

⁸ 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól

⁹ 389/2007 (XII. 23.) Korm. rendelet a megújuló energiaforrásból vagy hulladékból nyert energiával termelt villamos energia, valamint a kapcsolatosan termelt villamos energia kötelező átvételéről és átvételi áráról

¹⁰ 2008. évi XL. törvény a földgázellátásról

Energiaügyi Minisztérium tájékoztatása szerint elkészült, ám egyelőre nem lett kihirdetve. Ennek megfelelően jelenleg nem ismertek a betáplálás konkrét feltételei, információink szerint a földgázszolgáltató sem reagál az ezzel kapcsolatos megkeresésekre¹¹.

A szükséges jogi szabályozások lefektetése mellett a biogáz-betáplálás gazdasági életképességéhez szükség van egy – a megújuló alapú villamosenergia-termelés támogatásához hasonlóan – kötelező, támogatott átvételi rendszer bevezetésére (részletesebben a 2.3-as fejezetben).

Javaslatok

1.3.4.1 Kerüljön kiadásra a biogáz/biometán földgáz-hálózatba való betáplálást szabályozó rendelet

1.3.4.2 A fenti rendelet előtt legyen szakmai vita a rendelet tartalmát illetően

1.3.5 A folyékony bioüzemanyagok szabályozásának anomáliái

A bioüzemanyagok forgalmazásra vonatkozó szabályokat a jövedéki adótörvény¹² tartalmazza. 2007. július 1-től benzinre, 2008. január 1-től pedig a dízel gázolajra is két adószint érvényes: egy alacsonyabb, a gyakorlatilag kénmentes és legalább 4,4 százalék biokomponens tartalmú környezetbarát termékre, és egy magasabb, a 10 ppm-nél magasabb kéntartalmú és/vagy 4,4 százaléknál kevesebb biokomponenst tartalmazó üzemanyagra. A legalább 70 százalék bioetanol tartalmú E85 bioetanol-tartalma jövedékiadó-mentes. További jogszabályok foglalkoznak a bioüzemanyagok minőségi követelményeivel¹³, vagy egyes alapanyagok termeléséhez nyújtható támogatásokkal.

A bioüzemanyagokkal kapcsolatos szabályozás módosítására a kerekasztal-beszélgetések során javaslat nem született.

Általánosságban elmondható, hogy jelenleg a hazai bioüzemanyag-termelés és -felhasználás stagnálását nem a jogszabályi környezet, hanem a bizonytalan piaci (kereslet hiánya) és beruházói környezet okozza.

1.3.6 A napenergia-hasznosítás szabályozásának anomáliái

A napenergia-termelés egyelőre statisztikailag jelentéktelen az ország energiamérlegében. Bár a szükséges technológiák és az infrastruktúra rendelkezésre áll, a napelem-felhasználás egyelőre stagnál. Ennek oka főleg az említett, ezen technológia szempontjából kifejezetten alacsony kötelező átvételi ár, valamint a villamosenergia-törvény elemzésénél bemutatott, a lakossági (háztartási méretű kiserőműi) felhasználást nem ösztönző rendelkezések.

Egyre több cég foglalkozik napelemes, napkollektoros rendszerek tervezésével, kivitelezésével, sokaknak azonban nincsen meg a megfelelő szakképzettsége, tapasztalata. Ez a megfelelő minőségben dolgozó vállalkozások üzletét, a szakma hírnevét ronthatja. Egy minőségbiztosítási rendszer előírása lehet a megoldás a megbízhatatlan vállalkozások kiszűrésére.

Az inverterek alkalmazását nehezíti, hogy jelenleg csak hazai vizsgálóállomás által jóváhagyott berendezések alkalmazása engedélyezett, ilyenből 3-4 típus létezik. A többi inverter-típus bevizsgálása jelentős költséget jelent, célszerű lenne más országok hiteles vizsgálati eredményeinek elfogadása is.

¹¹ A csatlakozás jogi feltételeit a földgáz-törvény végrehajtási rendelete tartalmazza (19/2009. (I. 30.) Korm. rendelet a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény rendelkezéseinek végrehajtásáról), amely kimondja, hogy a biogáz-termelőre a földgáztermelőre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

¹² 2003. évi CXXVII. Törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól

¹³ 20/2008. (VIII. 22.) KHEM rendelet a motorhajtóanyagok minőségi követelményeiről

Javaslatok

- 1.3.6.1 A garantált átvételi ár a hálózatra termelő napelemek számára túl alacsony, legalább 100 forintos árra van szükség kilówattóránként.
- 1.3.6.2 Szükség van a napenergia-rendszerek kivitelezésével foglalkozó vállalkozók minősítésére, egy szaknévsor felállítására.
- 1.3.6.3 A napkollektoros rendszerek nagyobb arányú elterjedését ösztönöznék, ha lenne támogatási rendszer megújuló alapú hőtermelésre.
- 1.2.6.4. Külföldi vizsgálóállomások vizsgálati eredményeinek elfogadása inverterek engedélyeztetésekor

1.3.7 A szélerőenergia-hasznosítás szabályozásának anomáliái

Az elmúlt időszakban a szélerőenergia-termelés mutatta az egyik legnagyobb arányú fejlődést a megújulóenergia-technológiák között. A VET által megállapított kötelező átvételi ár kedvezőnek bizonyult a szélerőenergia-termeléshez, így sok befektető jelezte szándékát a szélerőenergia-iparba való belépésre. 2007-ről 2008-ra a kötelező átvételi rendszer keretében értékesített szélerőenergia mennyisége megduplázódott, 107 GWh-ról 204 GWh-ra nőtt. A 2009-es év folyamán további jelentős termelés-növekedés várható, 2010-ben pedig újabb létesítési engedélyeket oszt ki pályázat keretében az Energia Hivatal.

A szélerőenergia-termelés szabályozásában a gyorsan változó jogszabályok a jellemzőek, különösen a kötelező átvételi ár, valamint a 2008 óta szankcionált menetrendtartás és a hozzá kapcsolódó büntetések tekintetében. Ez kiszámíthatatlanná teszi a jogszabályi környezetet.

Nemzetközileg egyedülálló az a gyakorlat, hogy a rendszerirányító a villamosenergia-piac szabályozásába a szélerőműveket is bevonja. A 2010-es pályázati körben minden jelentkezőnek nyilatkoznia kell arról, hogy „szükséges esetekben hozzájárul termelésének az elosztó hálózati engedélyes vagy az átviteli rendszerirányító általi korlátozásához.”¹⁴ Sem a pályázati rendelet, sem maga a pályázati kiírás nem rendelkezik azonban arról, hogy mi számít „szükséges esetnek”, illetve, hogy milyen formában kompenzálna a MAVIR a szélturbina-üzemeltetők bevételkiesését. Ez további bizonytalanságot okoz mind a projekt tulajdonosoknak, mind a bankoknak.

A kiskapacitású szélgenerátorok engedélyeztetését gátolja a településenként eltérő helyi szabályokból adódó bizonytalanság¹⁵, valamint az a tény, hogy a VET sem definiálja külön ezeket a kiskapacitású berendezéseket¹⁶. Gyakran előfordul, hogy az önkormányzati ügyintézők a megfelelő ismeretek hiányában sem a szélerőgépeket, sem a hozzájuk tartozó oszlopszerkezetet nem tudják megfelelően besorolni, definiálni, így nem a rájuk vonatkozó jogszabályokat alkalmazzák, gyakran nem a megfelelő illetékeket vetik ki.

Javaslatok

- 1.3.7.1 A menetrendadás jelenlegi formájának felülvizsgálata nyugat-európai példák alapján
- 1.3.7.2 A rendszerirányító általi üzemkorlátozás feltételeinek egyértelmű meghatározása, a kompenzáció módszerének kidolgozása

¹⁴ 33/2009. (VI. 30.) KHEM rendelet a szélerőmű kapacitás létesítésére irányuló pályázati kiírás feltételeiről, a pályázat minimális tartalmi követelményeiről, valamint a pályázati eljárás szabályairól, 9.§ (2) b)

¹⁵ A 6-20 m magasság közötti oszlopszerkezet esetén építési engedély szükséges, ennek helyi szabályozása nem egységes.

¹⁶ „A szélerőgép olyan kiskapacitású szélerőmű, amely nem termel a villamosenergia-hálózatra, hanem szigetüzemben működik.” Forrás: Nyír-Öko-Watt Kft.

1.3.7.3 Önkormányzati ügyintézők képzése

1.3.7.4 Kisüzemi szélérőgép definiálása a VET-ben

1.3.8 A vízenergia-hasznosítás szabályozásának anomáliái

Jelenleg 14 darab kis vízerőmű (100 kW és 10 MW közötti kapacitás) és 2 darab törpe-vízerőmű (100 kW alatt) értékesít a KÁT-rendszeren keresztül. Az ő működésüket is sújtja a kötelező menetrendadáshoz kapcsolódó büntetődíjazás, amely csökkenti a vízenergia-termelés szempontjából is alacsonynak számító átvételi árakat. Az általában pár fő munkaerővel működő kiskapacitású vízerőművek számára a menetrendadás aránytalan munkaigénnyel is jár.

Javaslatok

1.3.8.1 A menetrendadás jelenlegi formájának felülvizsgálata nyugat-európai példák alapján

1.3.8.2 Törpe-vízerőmű definiálása a VET-ben

2 Támogatási környezet

A megújuló energia kerekasztal-beszélgetések résztvevői a jelenlegi támogatási környezettel kapcsolatban is számos kritikát fogalmaztak meg. Nem megfelelően működik – így nem ösztönzi elég hatékonyan a megújulók elterjedését – a kötelező átvételi árrendszer (KÁT), illetve a beruházási támogatásokhoz rendelkezésre álló hazai és uniós források felhasználása sem eléggé hatékony. A kerekasztal-beszélgetések résztvevői új támogatási formák bevezetését is javasolták.

2.1 A termelési támogatásokkal kapcsolatos problémák

2001 óta a megújuló energiaforrásokkal és hulladékkal, valamint kapcsolt erőművekben termelt villamos energiára kötelező átvétel van érvényben, a termelő az általa a hálózatra termelt villamos energia mennyisége után egy kiemelt átvételi árat kap. A jelenlegi rendszer problémái közé tartozik, hogy az árrendszer nem megfelelően differenciált, így nem ösztönzi megfelelően a különböző technológiák elterjedését. Emellett hiányossága, hogy a hőtermelésre nincsen érvényben hasonló támogatási rendszer, ami indokolatlanul előnyben részesíti az áramtermelésre alkalmas technológiákat.

2.1.1 A villamos energia KÁT rendszer anomáliái

Információink szerint a Magyar Energia Hivatal jelenleg dolgozik a KÁT-rendszer felülvizsgálatán. Alább azok a problémák – és megoldási javaslatok – szerepelnek, amelyek figyelembe vétele a kerekasztal-beszélgetések résztvevői szerint elengedhetetlen a KÁT-rendszer optimalizálásához.

- Nem kellően differenciált átvételi árak

Magyarországon a KÁT-rendszer megkülönbözteti az időjárás-függő és időjárástól nem függő megújulóenergia-technológiákat. Emellett külön átvételi árat állapít meg az adott erőmű méretétől, és üzembe helyezésétől függően. A jelenlegi átvételi árak két technológia számára – a szilád biomassza-égetésnek, valamint a szélenergia-termelésnek – kedveznek. A biogáz-üzemek, a napelemes rendszerek, valamint a kis- és törpe vízerőművek számára a jelenlegi ár nem eléggé ösztönző, kötelező menetretradáshoz kapcsolódó pótdíjak pedig csökkentik is a bevételeket. Nemzetközi példák mutatják, hogy a megújulóenergia-technológiák széles köre akkor tud elterjedni, ha az átvételi árak az egyes technológiák beruházási és üzemeltetési költségeire figyelemmel vannak, és ezek szerint differenciáltak (lásd 2. táblázat).

2008 (cent/kWh)	HU	AUT	GER	SK	CZ
Biogáz ¹⁷	10	100-500 kWe: 14,5 100 kWe alatt: 16,4	150 kW alatt: 10,8 150-500 kW: 9,3 500 kW-5MW: 8,4 5-50MW: 7,9	13	14-15
Fotovoltaikus	10	30-46	35-47	42	52
Szélenergia	10	7,5	8,7	7,26 (2006)	9,5

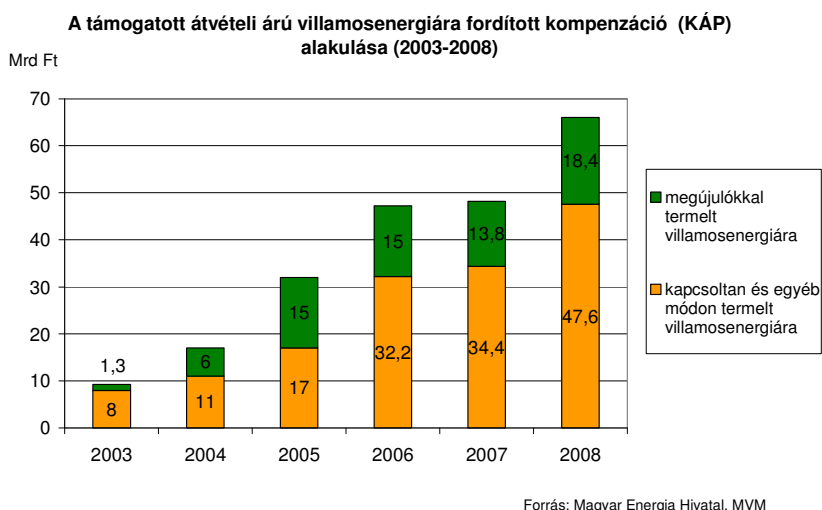
2. táblázat Az egyes országokban alkalmazott kiemelt átvételi árak egyes megújuló energiaforrásokkal előállított villamos energiára 2008-ban, gyűjtés: Energia Klub

¹⁷ Forrás: Pilcze-Nagy Kft. gyűjtése

A decentralizált energiatermeléshez hozzájáruló, kisméretű megújulóenergia-beruházások támogatásához további méret szerinti differenciálásra is szükség van. A jelenlegi KÁT-rendszer 20, illetve 50 MW alatt határoz meg különböző árakat, ami nem ad lehetőséget a kisebb kapacitású, helyi igényeket ellátó berendezések külön támogatására.

- A megújulók és a kapcsolt termelők aránytalansága a KÁT-rendszerben

A jelenlegi KÁT-rendszerben együtt szerepel a megújuló energiaforrásokból és a hulladékból nyert energiával, valamint a kapcsolt hő és villamosenergia-termelés árrendszeren keresztül történő támogatása. A nem szakavatott közvélemény a KÁT keretében felhasznált támogatási összeget a megújulók támogatásának tulajdonítja, miközben a KÁT-összeg kb. 70 százaléka évek óta a kapcsolt erőművek támogatására fordítódik (lásd 4. ábra). Ez bizonytalanságot, a fogyasztók félrevezetését okozza. Az EU jogi környezet sem indokolja az együttes kezelést, hiszen Európai Parlament és Tanács elkülönítetten fogadott el irányelveket a kapcsoltan¹⁸ és a megújuló energiaforrásból nyert energiával termelt¹⁹ villamos energiatermelésre.

4. ábra KÁT-rendszerben a kapcsolt hő és villamosenergia-termelésre (és hulladékból), illetve a megújuló energiaforrásokból nyert energia támogatására fordított éves összegek.

- Törvényileg maximalizált átvételi ár megújulókra

A VET 171. § (3) bekezdése szerint „átvételi kötelezettség alá eső megújuló energiaforrásból előállított villamos energia *legmagasabb* induló átvételi ára $k \cdot 24,71$ Ft/kWh.” A kiinduló ár törvényi rögzítése által törvénymódosításra van szükség abban az esetben, ha egyes technológiákat jobban ösztönző, technológiák szerint differenciált, például napelem, biogáz esetében a fenti $k \cdot 24,71$ Ft/kWh-nál magasabb, átvételi árakat kívánna meghatározni a kormány.²⁰

¹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/8/EK Irányelve (2004. február 11.) a hasznos hőigényen alapuló kapcsolt energiatermelés belső energiapiacra való támogatásáról és a 92/42/EGK irányelv módosításáról

¹⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/28/EK Irányelve (2009. április 23.) a megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról, valamint a 2001/77/EK és a 2003/30/EK

irányelv módosításáról és azt követő hatályon kívül helyezéséről

²⁰ Ellentétben a megújulókkal a kapcsolt termelés átvételi árát nem maximalizálja a VET, az erre vonatkozó szabályozásokat a 389/2007. számú kormány rendelet tartalmazza. Eszerint a kapcsoltak átvételi árát a Magyar Energia Hivatal fél évente módosíthatja, a gázár, valamint az infláció változásának függvényében. 2009. januárja óta nincs szükség a kormány rendelet módosítására sem az árváltoztatás érvényesítéséhez, hanem elegendő, ha a Hivatal a friss árakat a honlapján közzéteszi.

Javaslatok

1.2.1.1. A kötelező átvételi rendszerben (KÁT) váljon külön a megújuló és a fosszilis üzemanyagot használó kapcsolt erőművek támogatása. Ez növelné az átláthatóságot.

1.2.1.2. Technológiánként differenciált átvételi árak bevezetése – az egyes technológiák fajlagos termelési költsége szerint.

1.2.1.3. A VET-ben szereplő maximális átvételi ár adjon lehetőséget a technológiánkénti nagyobb mértékű differenciálásra.

1.2.1.4. Méret alapján további differenciálás bevezetése a kisebb kapacitású berendezések támogatására.

2.1.2 Hiányzó termelési támogatás zöld hőre

Amíg a villamosenergia-termelés területén komoly eredmények születnek idehaza is, világszert is, addig a megújuló alapú hőtermelés egy elhanyagolt terület, akár a kiépülő kapacitásokat, akár a kapcsolódó politikákat, támogatásokat tekintjük. Pedig a megújuló energiaforrások a hőtermelés területén még nagyobb potenciállal rendelkeznek, mint a jelenleg támogatott villamosenergia-termelésben. Jelenleg is a hazai megújulóenergia-felhasználás kétharmada hőtermelésre fordítódik.

Az Európai Unióban folynak a kutatások egy olyan támogatási rendszer kidolgozására, amely a villamosenergia-termelés területén alkalmazott kötelező átvételi rendszerhez hasonló, költségvetési forrásoktól független, és megfelelően alkalmazható a szétszórta, általában sokkal több egyéni termelőt tartalmazó hőpiacon is. Az egyik, legnagyobb támogatást élvező modell az ún. bonusz-modell, amely egy meghatározott bonusz-árat biztosítana a megújuló alapú hőtermelőknek kilowattóránként.

A megújuló alapú villamosenergia-termelést ösztönző KÁT rendszer mintájára szükség lenne egy termelési támogatási rendszer létrehozására a megújuló hőtermelés ösztönzésére. Célszerű lenne a megújulóenergia-törvény részeként szabályozni a megújuló alapú hőtermelés részleteit és a hozzá kapcsolódó támogatási rendszert.

Javaslatok:

2.1.2.1 Hőtermelés támogatásával kapcsolatos nemzetközi gyakorlatok, tapasztalatok és javaslatok összegyűjtése

2.1.2.2 Kötelező, kiemelt átvételi árrendszer bevezetése zöld hőre

2.1.2.3 A támogatási rendszerhez kapcsolódó jogszabályi környezet megalkotása (javasolt egy megújulóenergia-törvény keretében)

2.2 A beruházási támogatásokkal kapcsolatos problémák

A magyar állam hazai, valamint uniós forrásból támogatja a megújulóenergia-technológiákat vissza nem térítendő beruházási támogatások formájában. A pályázat keretében elnyerhető forrásokat külön rendszerben osztják ki vállalkozások és egyéb intézmények, valamint a lakosság számára. Általános tapasztalat, hogy a rendelkezésre álló pályázati összegek alacsonyak, illetve, hogy nem sikerül hatékonyan kiosztani a forrásokat.

2.2.1 Vállalkozások és egyéb intézményeknek szóló támogatások problémái

Ebben a fejezetpontban általános probléma-felvetéseket közlünk, ennek következtében a javaslatok is általános jellegűek. Jelen írásnak nem része a beruházási támogatások és a kapcsolódó pályázati rendszerek részletes elemzése.

2004 és 2006 között élt a Környezet és Infrastruktúra Operatív Program (KIOP), 2007 és 2013 között a Környezet és Energia Operatív Program (KEOP) keretében pályázhatnak vállalkozások, költségvetési szervek és intézmények, valamint non-profit szervezetek megújulóenergia-beruházások támogatására. A KIOP fordulónak eredménye

össességében a kitűzött cél-indikátoroknak megfelelő volt, mind a pályázatok által támogatott beépített kapacitások, mind a megújuló energiaforrásokkal termelt villamos energia, mind a kiváltott energiahordozók tekintetében (Korzó-Szeged Kft., 2008). A KEOP első kétéves (2007-2008-as) fordulójának eredménye azonban elkeserítő. Mindössze a megújuló energiaforrások támogatására rendelkezésre álló 13,26 Mrd Ft kb. felét, 7 Mrd Ft támogatást sikerült szétosztani a pályázók között.

A KEOP-pályázatokat koordináló Nemzeti Fejlesztési Ügynökség nyilatkozata alapján kevés, és rossz minőségű pályázat érkezett a 2007-2008-as fordulóra, mintegy 80 százalékos volt a hiánypótlási arány. Ennek az okai kereshetők a pályázatok, illetve a pályázók oldalán is. Valószínűsíthető, hogy kevés az a jól képzett szakember, aki a meglehetősen bonyolult feltételeknek megfelelő pályázatot el tud készíteni.

A KEOP első fordulója után felülvizsgálatra kerültek a pályázatok. Támogathatóvá váltak a megújuló alapú távfűtési rendszerek, valamint megjelent az automatizált kiírás (KEOP-2009-4.2.0/A), amelynél bírálóbizottság bevonása nélkül, előre meghatározott technikai specifikációk alapján gyorsan történik az elbírálás.

Mégis maradtak javaslatok a következő, 2011-2013-es fordulóra. Mivel a megítélt támogatási összeg is csak utólag kerül kifizetésre, több beruházónak problémát jelent a beruházáshoz szükséges forrás megszerzése. Kis mértékű előleg felvétele is sok beruházó számára jelentene könnyebbséget.

Sok panasz érkezik a nem megfelelő minőségű megújulóenergia-termelő berendezésekre, amelyek élettartam vagy a megtermelt energiamennyiség tekintetében nem felelnek meg az elvártaknak. A pályázati rendszer segíthetné a piac megtisztítását a gyenge minőségű termékektől, ha csak olyan termékekre adna támogatást, amelyek rendelkeznek a megfelelő minőséget szavatoló címkékkel, tanúsítványokkal (pl. TÜV, Blue Angel, Solar Keymark).

Geotermikus energiahasznosítás esetén kötelező visszasajtolás van érvényben Magyarországon. Több üzem nem ennek megfelelően működik, az ő helyzetüket könnyítené, ha lenne lehetőség visszasajtoló-berendezések utólagos kiépítésére pályázni.

Javaslatok

- 2.2.1.1 Több automatizált, gyors elbírálású pályázati kiírás megjelenése
- 2.2.1.2 Beruházáshoz előleg felvétel biztosítása
- 2.2.1.3 Csak a megfelelő minőséget szavatoló tanúsítványokkal rendelkező megújulóenergia-berendezések támogatása
- 2.2.1.4 Geotermikus beruházásokhoz visszasajtoló-berendezések utólagos támogatása

2.2.2 Lakosságnak szóló támogatások problémái

Megújuló energiaforrásokat hasznosító berendezések beszerzéséhez évekig a Nemzeti Energiatakarékossági Program (NEP) keretében pályázhatott a lakosság vissza nem térítendő állami támogatásra. A 2001 óta futó program során 2008-ig összesen 4447 megújuló energiás pályázatot hagytak jóvá (ez az összes jóváhagyott pályázat csupán 13 százaléka), ezzel a 9 év alatt összesen 2,505 Mrd forint (nominál értéken) támogatást osztott ki a magyar állam, és nominál értéken összesen 10,131 Mrd Ft beruházást generált a NEP (Energia Központ) a megújulóenergia-szektorban. A számokból jól látszik, hogy messze nem mondható „nemzetinek” a program.

A NEP főbb problémái a következők:

- Bizonytalan kiírás, változó feltételek: évente váltakoznak a támogatási keretek, a támogatási arányok, a pályázati dokumentáció. 2005-ben egyáltalán nem került kiírásra a NEP, 2009-ben is csak hosszas várakozás után, augusztusban.

- Alacsony érdeklődés a nem eléggé ösztönző konstrukciók miatt: vagy a támogatási keret nagyon alacsony (pl. 2009-ben 1,5 Mrd Ft, ami egy hónap alatt kimerült), vagy a támogatási intenzitás alacsony (egyes években 15-20%).
- Gyenge a lakosság tájékoztatása a pályázati lehetőségről.
- Viszonylag nagy az elutasított pályázati kérelmek száma (sajtóbecslések alapján az elutasított kérelmek aránya 10 és 60% között mozoghatott), s az elutasítás okai nem ismertek.
- A nyertes pályázó csak bonyolult módon és utófinanszírozással juthat a támogatáshoz, először önerőből kell a teljes beruházási költséget előteremteni. A kivitelezésről készült nyilatkozatok, bonyolult elszámolások leadásától számítva több hónap, akár egy év elteltével kerül csak sor a támogatás átutalására.
- Életképtelen kapcsolódó hitellehetőség: 2007-től kedvezményes hitel felvételére is van lehetőség, amely összege megújulóenergia-hasznosításkor 1,7 és 4,2 millió Ft között mozgott – az elnyerhető maximális támogatás függvényében. Konkrét hitelkihelyezésre azonban alig került sor, hiszen a megszabott keretek között a kereskedelmi bankok számára nem volt vonzó lehetőség (Energia Klub, 2009).
- Hiányzik a pályázati feltételek között a megújulóenergia-berendezések megfelelő minőségét szavatoló tanúsítványok, címkék megkövetelése. E nélkül a pályázók gyakran a gyenge minőségű ám olcsó terméket választják.

2009/2010-től a NEP a Zöld Beruházási Rendszer (ZBR) részeként él tovább. A ZBR Klímabarát Otthon kiírásának újdonsága, hogy energetikai tanúsítványt is be kell nyújtani a dokumentáció részeként, illetve, hogy azoknál a beruházásoknál, amelyek eredményeképpen az épület B vagy ennél jobb kategóriát ér el, az elérhető támogatás aránya is nő (ún. klímabonusz).

Javaslatok

2.2.2.1 Hosszú távú, kiszámítható támogatási programok

2.2.2.2 Pályázatok egyszerűsítése, normatív támogatás bevezetése

2.2.2.3 Gázár-támogatás rendszerének átalakítása, források átcsoportosítása a lakossági energiatakarékossági és megújulóenergia-berendezések támogatására.

2.2.2.4 Az ÁFA mértékét jóval meghaladó támogatási arány megítélése

2.2.2.6 Előfinanszírozás lehetőségének megvizsgálása

2.2.2.7 A NEP-hez kapcsolódó hitelfelvétel / hitelkihelyezés feltételeinek felülvizsgálata, bankok érdekeltté tétele.

2.2.2.8 Monitoring-rendszer bevezetése annak érdekében, hogy mérhetővé váljanak az eredmények (pénzügyi, hatékonysági, környezetvédelmi)

2.2.2.9 Legyen hangsúlyos a minőségbiztosítás, csak a megfelelő minősítéssel, címkékkel rendelkező termékekre vonatkozzon a támogatás.

2.3 Egyéb támogatási lehetőségek

A megújulók elterjedése érdekében a jelenlegi támogatási formák mellett újak is kívánatosak lennének.

Jelenleg például a biogáz földgázhálózatba való betáplálására nincsen példa Magyarországon, egyrészt az 1.2.4 fejezetpontban említett részletes jogi szabályozás, másrészt a szükséges támogatások hiányában. A megújuló alapú villamos energia támogatásához hasonlóan kötelező, kiemelt áron történő átvételi rendszer bevezetése segítené elő a földgázhálózatba való betáplálást.

A kutatás-fejlesztési támogatásokból egyelőre csekély arányban részesülnek a megújuló energiaforrások. A Nemzeti Kutatás-nyilvántartási Rendszer adatbázisában 2002 óta mindössze 23 a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos kutatás szerepel. Pozitív példa ugyanakkor, hogy a Norvég Alapból 260 millió forint értékben a megújuló energiaforrások és az agrár innováció területén végzett K+F tevékenységre hirdetett pályázatot 2009 tavaszán az Észak-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács.

A felfutó, a méretgazdaságosságot még el nem ért technológiák beruházási költsége jóval magasabb, mint az érettséget elért technológiáké. Az innovatív technológiák piacra jutását kiemelt támogatásokkal lehet elősegíteni, gyorsítani.

Javaslatok

- 2.3.1 Legyen kötelező, támogatott átvétel földgáz-hálózatba táplált biogázra/biometánra
- 2.3.2 A kötelező átvételi ár meghatározására készüljön alapos elemzés
- 2.3.3 Kutatás-fejlesztés hatékonyabb támogatása
- 2.3.4 Felfutó új technológiák alkalmazásának támogatása
- 2.3.5 Kedvezményes áfa-kulcs megújulóenergia-berendezésekre
- 2.3.6 A bioüzemanyagok iránti kereslet növelése, pl. kormányzati beszerzéseknél.

3 Összegzés

A kerekasztal-beszélgetések során a megújulóenergia-szektor különböző szereplői kaptak lehetőséget arra, hogy ismertessék a szervezőkkel és a többi résztvevővel, hogy véleményük szerint mi akadályozza jelenleg a hazai megújulóenergia-iparágat, valamint, hogy mi szükséges ahhoz, hogy újból lendületet kapjon a nap-, szél-, vízenergia-termelés, valamint a geotermikus energia és a biomassa hasznosítása.

A résztvevők egyetértettek abban, hogy a két fő területen van szükség változtatásra: a beruházások engedélyeztetése, valamint az ösztönző-rendszerek kialakítása terén. Utóbbinál a figyelem középpontjában a KÁT-rendszer állt, de sok kritika érte a beruházási támogatások pályázati rendszerét is.

Az Energia Klub meggyőződése, hogy a megújulóenergia-iparág fejlődéséhez kiszámítható és átlátható befektetői környezetre van szüksége, akár a jogszabályi, akár a támogatási környezetet tekintjük. Az engedélyeztetés jelenlegi folyamata hosszadalmas, bonyolult és nehezen átlátható. A KÁT-rendszer nem ösztönzi a megújulóenergia-technológiák széles spektrumát, ugyanakkor a hozzá kapcsolódó jogszabályok gyors módosulása bizonytalanságot teremt, növeli a befektetések kockázatát.

Jelenleg folyik a Közlekedési, Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium megbízásából a KÁT-rendszer, valamint az engedélyeztetési eljárások felülvizsgálata. Bízunk benne, hogy az ezen anyagban összesített, a szakma által megfogalmazott javaslatok meghallgatásra kerülnek ezen felülvizsgálatok során!

Felhasznált irodalom

AAM CONSULTING (2008): Tanulmány (segédlet) az Energia Központ részére a pályázati konstrukciókhoz kapcsolódó projekt előkészítési feladatok, engedélyeztetési eljárások feltérképezése tárgyában,

ENERGIA KLUB

KÖRNYEZETVÉDELMI EGYESÜLET

ENERGIA KLUB (2009): Visszafogott hatékonyság, avagy a lakosság energetikai korszerűsítési törekvéseit ösztönző eddigi állami támogatási programok értékelése, Budapest.

COENRAADS ET. AL. (2008): PROGRESS - Promotion and growth of renewable energy sources and systems, Final report, Ecofys, Utrecht.

DR. ÁRPÁSI, MIKLÓS (2008): A geotermális energiahasznosítás jogi szabályozása Magyarországon, Budapest.

Korzó-Szeged Kft. (2008): „Energiagazdálkodás Környezetbarát fejlesztése” című intézkedés értékelése, 2008. augusztus,
[www.nfu.hu/download/17269/KIOP **energiagazdalkodas** ertekeles.pdf](http://www.nfu.hu/download/17269/KIOP_energiagazdalkodas_ertekeles.pdf), letöltve: 2009.11.06.

4 Mellékletek

1. Melléklet

Az egyes kerekasztal-beszélgetések összefoglalói

- GEOTERMIA -
2008. december 16.

Általános problémák a geotermikus energiahasznosítással kapcsolatban

1. Gond van a pályázati rendszerekkel. A rendelkezésre álló pénzt sem tudjuk felhasználni (KEOP).
2. Egymással ellentmondó szabályozások vannak (pl. víztest védelme)
3. A támogatási intenzitás alacsony.
4. A jelenlegi megújuló energia stratégia nem nyújt megfelelő kiindulópontot, nem tartalmaz hosszú távú elképzeléseket.
5. Nem kellene erőltetni a villamosenergia-termelést geotermiával, csak ott, ahol nagyon jók az adottságok.
6. A drága gázalapú távfűtés miatt sok önkormányzat kerül nehéz helyzetbe.
7. Nincsenek megfelelő potenciál-felmérések a technológiai, gazdasági lehetőségekre nézve.

Konkrét javaslatok

8. Kerettörvény jellegű megújuló energia törvényre van szükség.
9. A megújuló energia törvény azért fontos, mert végrehajtási utasítás és a költségvetési tétel tartozna hozzá.
10. Fontos, hogy a kerettörvény szabályozza megfelelően, hogy egy-egy régió belül ne legyen versengés az egyes megújulóenergia-technológiák között (ehhez potenciálszámítások szükségesek, kapcsolódó probléma: 6-os pont).
11. Az állam készíttesse el a szükséges potenciálbecsléseket!
12. A megújulók elterjesztéséhez, „társadalmasításához” mintául lehetne venni az egykori hazai gázhasználat elterjesztésének tervét.
13. Januárban nyitják meg a bányatörvényt. Jelenleg nem biztosított a feltárt rétegek jogi védelme, ez nagyban hátráltatja a beruházásokat. Jelenleg a bányatörvény és a vízgazdálkodási törvény elmennek egymás mellett. A vízjogi törvényt is meg kellene nyitni most és pl. koncessziós vagy más rendszerben, bármelyik alá tartozóan, meg kellene oldani a jogi védelem kérdését.
14. A visszasajtolás kérdését szét kellene választani. Új, főleg nagyméretű projekteknél természetesen szükséges a visszasajtolás, de a kisméretű vállalkozásokat nem kellene ennyire megterhelni. Külön eljárási móddal ezt figyelembe kellene venni.
15. Túl szigorú a jogszabályozás az inhibitorok és nyomjelzők használata kapcsán is. A CEGE Zrt. információival, tapasztalataival segítené a jogalkotókat a jogszabály felülvizsgálatában.
16. Szükség lenne egy kockázatkezelési alapra a geológiai kockázat csökkentésére. A geotermális projekteknél a kezdeti fázisban jelentkezik a magas kockázat, az alapból

a sikertelen kísérletek esetén kapnának támogatást a beruházók a következő fúrás elvégzéséhez. A sikeres projekteket nem támogatná az alap, de ezek táplálnák az alapba a pénzt.

17. Referenciák bemutatása szükséges. Monitoring-rendszert kell kiépíteni, a meglévő beruházások tapasztalatait figyelembe venni a szabályozás megalkotásakor, nem pedig a tudományos tanulmányokat.
18. Válasszuk szét a szabályozásban a vízhasználattal járó geotermiát és a földhő kizárólagos hasznosítását!
19. Válasszuk szét a szabályozásban a sekély és mélyzónát!
20. Csökkenti kell az illetékeket! Akár a beruházások negyede is elmehet illetékre.
21. Egyszerűsíteni kell az engedélyezést! Jelenleg 17 hatóság közreműködése szükséges, ez csökkenjen le a 3-4 legfontosabbra.
22. Csökkenti kell az engedélyezési időtartamokat is!
23. Újra össze kéne hozni egy munkabizottságot a már működött Geotermikus Munkabizottság mintájára.
24. Ki kell dolgozni egy törvénytervezet vázlatot, amit a jelenlevők véleményezni, szakmailag kiegészíteni tudnak.
25. Készüljön a megújuló energia törvény alátámasztására egy valóságos megújuló energia stratégia.

- SZÉLENERGIA -
2009. január 23.

Problémák	Megoldások
<u>Bizonytalan politikai légkör</u> Stratégianélküliség Politikai elköteleződés hiánya a megújulók mellett Gyors miniszterváltások Szélenergia környezetvédelmi szempontból kiemelten fontos, nem gazdasági kérdésnek kellene lennie, hanem politikainak A megújuló energia stratégia nincsen kommunikálva a befektetők felé	Össze kell rántani a szereplőket, érdekképviselőt Decentralizált energiatermelés preferálása, hagyományos fosszilis és atomerőművi energiatermelő kapacitások tervezett fejlesztésének felülvizsgálata Hazai gyártás támogatása, munkahelyteremtés
<u>Szabályozás:</u> Gyorsan változó szabályozás, törvényi helyzet kiszámíthatatlan Területi tervezés komolytalan VET-ből kimaradt háztartási méretű, kisüzemi szélérőgépek definíciója Az építési engedélyek kiadása nem egységes (lakossági kisszélmotor) Alkotmányossági probléma: a pótdíjazás sújtja a meglévő beruházásokat is (visszamenőlegesség), nem csak az újakra vonatkozik. Törvényben garantált átvételi árat csökkenti, hitelből finanszírozott erőművek finanszírozása veszélyben. Nincsen szabályozva, hogy mi van, ha egy szélgép kiegyenlítő termelővel együtt akar csatlakozni (mikor termeljen, mikor nem) A menetrendadási kötelezettség szabályozása nincsen tekintettel a szélerőrejelzések kiküszöbölhetetlen bizonytalanságára VET- tv módosítás a földgáz ellátásról szóló 2008 XL Tv-ben	Kezdeményezés a megújuló energiák alkalmazásáról szóló törvény megalkotásáról. Kisüzemi szélérőgép definiálása Mérlegkörön belüli csoportok kialakítása A menetrendadás jelenlegi formájának felülvizsgálata nyugat-európai példák alapján Megyei szintű döntés legyen, hogy hova legyenek turbinák telepíthetőek A szél előrejelzés fizikai/tudományos korlátait fel kell mérni, és figyelembe kellene venni a menetrendek törvényi szabályozásnál Együttműködés serkentése az OMSZ és MEH között Földgáztörvény: megfelelő passzust áttenni a VET-be
<u>330 MW</u> Bizonytalanság: új pályázati rendszerben előnyt élveznek-e azok, akik legutóbb csak a beruházások felére kaptak engedélyt? Nem épült még meg a 330 MW. Hogyan „kötelezhetőek” az engedélytulajdonosok a beruházások megvalósítására? 330 MW globálisan lett meghatározva, egyes régiókban pl. Alföld lehetne többet is	Tendereztetés Élvezzenek előnyt azok, akik már kiépítették a kapacitásokat, de csak a felére kaptak engedélyt
<u>Teljesítmény-előrejelzés nem elég pontos</u> Probléma: mérési eredmények csekély megosztása MEH-OMSZ nincs együttműködés, pl. adatcsere	Szélerőrejelzések fejlesztése, tudományos kutatás támogatása a szélerőrejelzések pontosítására (modellfejlesztés, nagy felbontású modellezés, valószínűségi előrejelzések) Együttműködés serkentése az erőművek és az OMSZ között, az erőműi szélsősebesség tényadatok alapján történő verifikációja érdekében

Kisüzemi szél:

Kisüzemi szélérőgépeknél (szigetüzemi áramellátás, vagy membrános vízszivattyúzás) az építési engedélyezési tervdokumentációnál nincsen összehangolva az országos területrendezési terv a helyi rendezési tervvel
Pályázati kiírásnál a szélérőgépeket nem lehet beépíteni, kevés a támogatottság, bonyolult a kiírás
Önkormányzatok nem ismerik a fogalmakat szélérőmű—szélérőgép, ebből hosszadalmas procedúra
30 napos határidőket nem tartják be
37/2007 (XII.23) kormányrendeletre hivatkozva 6 m oszlopmagasság felett engedélyeztetni kell
Export import nem kellően rugalmas (kereskedelmi szerződések)

Rendszerszabályozás

Magyar VER rugalmatlan
Magas a zsinórtermelés, nincsen tartalék a szél kiszabályozására
MAVIR-tól nincsen visszacsatolás, hogy a felhalmozott tapasztalatok mit mutatnak

Egyéb:

Közigazgatás felkészületlensége
389/2007-es rendelet módosításakor az OMSZ nem volt résztvevője az egyeztetésnek

Helyi szabályozások egységesítése

Hálózati csatlakozás feltételei a szolgáltatók belső szabályzataiban vannak rögzítve. Ezek a feltételek legyenek nyilvánosak, átláthatóak és egységesek
Hazai környezetvédelmi ipar fejlesztése + támogatása (szélmotorok, tartók)
Csökkentett Áfa-kulcs háztartási méretű RES berendezésekre

Földgáz üzemű 50MW teljesítés alatti kapcsolt energiatermelők bevonása a rendszerszabályozásba
Egyéb szabályozható energiatermelők (megújuló is) bevonása a szabályozásba
Kiegyenlítő energia előállítását támogatni és biztosítani kell (tarifa rendelet szabályozás), rendszerszintű gondolkodás szükséges
Szélérőművek tartalék-áramforrás beépítését támogatni
OMSZ és MAVIR között támogatott fejlesztési együttműködés – egy online ultra-rövidtávú (0-12 óra) menetrend-előrejelző rendszer kiépítésére
Területi statisztika felállítása (szélérőművek telepek helyére, főbb adataira)
Ne legyen köteleesen átveendő mérlegkör, minden termelőt vissza lehessen szabályozni
Software diszpécsereknek (spanyol példa)
Kisebb termelők alakíthatassanak ki szabályozási csoportokat
389/2007 korlátok pontosabb meghatározása tényadatok alapján
Szélérőmű-beruházások serkentése az ország dél-keleti részében (területi kiegyenlítőedés)
Virtuális erőmű, MAVIRKA, intelligens hálózat - smart grid (probléma: jogszabályok, műszaki akadályok, pénz)
Nemzetközi áramkereskedelem, határok átjárhatóságának növelése

Környezetvédelmi Hivatalok képviselőinek megfelelő képzése
Szélerenergia Társaság a szabályozás kidolgozásába vonja be OMSZ-t
Decentralizált villamosenergia-termelésre, tárolásra K+F, valamint magas

Veszély: ha nincsen jelentős előrelépés a szélergia-termelésben, miből teljesítjük a megújulás kvótát?
Denevérek, madarak, védett területek: konfliktustényező, információhiány megfelelő hatásbecslésekhez
Nincsen lehetőség zöld energia vásárlására
Fogyasztói tájékoztatás nem megfelelő

(80%) támogatás szükséges
EU: lakossági célcsoportnak eddig nem nyújtott támogatást, de májustól elképzelhető új housing típusú támogatások kiírása

- NAPENERGIA -
2009. február 4.

Problémák	Megoldások
<u>Stratégia- és információhiány</u> Nincsen stratégia a napenergia-hasznosításra. Önkormányzat nem tudja mennyi energiát használ fel, ennek következtében azt sem, hogy mennyit energiát tudna megtakarítani, illetve kiváltani. A kötelező átvételi ár nagyon alacsony napenergia esetében, tévhit, hogy emiatt magas az áramár. Nincsenek tanácsadó irodák, nincsen tanácsadás. Nincsen visszajelzés, hogy „jól cselekszem”, ha napenergiát használok. Nincsen reklámozva, pedig a napkollektorok a lakosság számára is elérhetőek lennének. Az jelenlegi pozitív dolgok/pozitív fejlemények nincsenek kommunikálva.	Legyen állami érdek a megújulók nagyobb aránya. Kistérségi megbízottak, energetikusok kellenek. Tájékoztatás, szemléletformálás, oktatás, szakképzés – hosszú távú befektetés szemlélete. Promóció (pl. celebek segítségével). Érdekképviselő – hazai és uniós szinten is. Azokat szólítsák meg közvetlenül, akiknek van rá pénze.
<u>Rossz szakmai színvonal</u> Sok kókler cég, a kivitelezők gyakran kontárok, nem megfelelően képzettek. Árverseny miatt sokszor csak a kivitelezés marad, pályázásban, engedélyezésben (napelem) nem segítenek. Nincsen méretezés / tervezés / épületgépészeti tervezés. Sok termék minősége kétséges (rövid élettartam, rossz hatásfok, nincsen vevőszolgálat, nincsen karbantartás, nincsenek alkatrészek). Gyakran műszaki problémák, 80%-ban utógondozni kell. Ezek következtében óriási a szórás az ajánlati árakban (500.000 – 1.500.000) - a vevő nem érti, miért. Jobb? Hatékonyabb? Kicsi cégek Áfa játéka.	Feltétlen szükséges a vállalkozások minősítése, ill. szaknévsor felállítása. Szükséges a termékek minősítése is. Háttér információt a termékek mellé tenni: mennyit termel, mennyi szén-dioxidot takarít meg. Garantálják a minőséget! Növelt garanciavállalási idő. Legyen kapcsolat a szakiskolákkal, oktatási kiegészítés, legyen elszámolható a képzési alap terhére.
<u>Szabályozás</u> A napkollektor, napelem az építési szabályozás alól kikerült, azonban a helyi szabályozás nem egységes.	Hozzáértő emberek készítsék a szabályozást. Új, nagy épületekre (pl. lakópark) legyen kötelező a

OTÉK 6 méter felett engedélyköteles az építmény. VET- nincs átgondolt irány, műszaki szabályozás eltűzött, miért 50 kW (lakossági felhasználáshoz túl magas) Termékminősítés: CE jelzés nem ér semmit, TÜV drága. Jogsabály szerint minden esetben kell tartalék kémény.	napenergia-hasznosítás, ill. támogassák jobban.
<u>Beruházói környezet</u> <i>Pályázati rendszer nem megfelelő, nem egyértelmű:</i> KEOP tapasztalat rossz, Pest megye nincs benne a támogatásban, pedig ott lenne nagy kereslet. NEP: gazdagok igénylik (új pályázat készen van, miniszteri határozatra várnak, ZBR-től függ) Gyakran ÁFA arány alatti támogatás, hosszú megtérülés. Ingatlanról szinte vagyonynyilatkozatot kell benyújtani a pályázatoknál. Utófinanszírozás miatt sokan nem vállalják. Veszély: megszűnik a panel program, és a NEP. Garantált átvételi ár napelemeknek nagyon alacsony, legalább 0,35-0,5 Euro/kWh lenne szükséges. Napelemek árát a vállalkozások a gyártás visszafogásával mesterségesen magasán tartják. Nincs kedvező RES hőátvitel. ESCO-cég nem érdekelt a megújulóban, a gázkazán gyorsabban visszahozza neki is a pénzt. Önkormányzatoknál nincs elkülönített pénz megújulókra. Bankoknál bonyolult a hitelfelvétel. Nincsen meghatározva, hogy a megtérülés miből tevődik össze.	Támogatások ésszerűsítése. Ésszerűsített, gördülékeny, folyamatos pályázati rendszer. Háttérpar megteremtése, adójóváírás. Nagy felhasználókat, önkormányzati tulajdonú intézményeket segíteni (pl. uszoda, wellness center) – külön támogatási rendszer kidolgozása. Iparüzési adóból támogatni a beruházásokat, áfát visszaforgatni támogatásra. Hitelfeltételek egyszerűsítése. NEP személyes, szűrőpróbaszerű ellenőrzése. Átvételi árat növelni egy limitig pl. 10 MW, utána lehetne degresszív. ESCO cégek bevonása az önkormányzati projektekbe.
<u>Villamosenergia-rendszer</u> Sok nehezen kiszámítható megújulóenergia-termelő nehéz szabályozása.	Szivattyús energiatároló, vízerőmű MAVIRKA (virtuális hálózat), smart mérők, szaldómérők. Tanyavillamosítás (szigetüzem)
<u>Egyéb</u> OMSZ szaktudása nincsen kihasználva (fizetős adatszolgáltatás*). Tervezés elégtelen éghajlati információk alapján. Léteznek szoftverek a modellezésre, de nem pontos adatok mennek bele. Tanyavillamosítási programok leálltak. Lakások „elgázosítva”, szolgáltatók, távfűtők ellenérdekeltsége (kogeneráció – nyári hő) Kommunikációs kultúra Magyarországon: 100 ajánlatkérőből 80 nem jelez vissza.	OMSZ készítsen pontos számításokat, adatok legyenek nyilvánosak*. Tervezéshez használják fel az OMSZ által gyűjtött éghajlati jellemzőket. Napenergia hasznosíthatósági feltételeivel kapcsolatos kutatások ösztönzése. Tanyavillamosításra néhány kapcsolódó minisztérium és hivatal „dobja össze” a szükséges 3Mrd Ft-ot. Lapos épület lefedése napelemmel, napkollektorral: felesleges

területek + épület hő-háztartásának is jót tesz (szigetel)

- SZILÁRD BIOMASSZA -
 2009. május 27.

Problémák	Megoldások
Politika, államigazgatás Hiányzik egy országos biomassza stratégia Nincsenek megfelelően lebontott potenciál-felmérések Akadozó kommunikáció az egyes szaktárcák között	Prioritások, biomassza-koncepció meghatározása szükséges, nemcsak műszaki szempontok alapján, hosszú távra Potenciálfelmérés Gyakoribb és hatékonyabb kommunikáció, egyeztetés szükséges a minisztériumok között, a megfelelő érintettek megfelelő bevonásával
Strukturális problémák Biomassza-felhasználás jelentős része jelenleg tűzifa Erdészetek által kitermelt fára nincsen egyéb hazai kereslet, nincsen fafeldolgozó ipar, fűrészüzemek (emiatt megy energetikai hasznosításra) Háztartások nem vesznek tűzifát, mert a gáz gyakorlatilag már mindenhol elérhető Faipar is csak 36 cm átmérő feletti fát vesz át Logisztikai elosztó bázis hiányzik Hiányoznak az integrátorok (szegények a települések) Lakosság számára megoldatlan az aprítékolás, az apríték tárolása, szállítása (ahhoz, hogy just-in-time ellátás legyen) Rengetek mezőgazdasági hulladék nincsen hasznosítva Kevés a decentralizált biomassza-erőmű, fűtőmű	Kisebb méretű, decentralizált energiatermelésre van szükség A beruházásokat a helyi adottságokhoz, viszonyokhoz kell illeszteni Távhőszolgáltatásba bekapcsolni a zöld hőt Melléktermékek nagyobb arányban kell felhasználni Hulladékégetésre pilot-projektet bemutatni (modern technológia nem veszélyes) Osztrák mintára logisztikai központok létrehozása
Hőfelhasználás nehézsége Hőt nagy távolságra nem lehet szállítani Kicsi a hőpiac Hőigény nehezen prognosztizálható. Ha változik a hőtermelés, kapcsolt üzemben változik a villamosenergia-termelés is, ez felborítja a menetrendet → már nem gazdaságos	Hőpiac, új távfűtési lehetőségek feltérképezése szükséges Helyi települési, térségi (hő)igényekre alapozott tervezés szükséges Kisméretű fűtőrendszerek létrehozása Hő ipari felhasználása (ipari parkok mellé települjenek az erőművek)
Támogatási rendszer Támogatások szétosztása hatékonytalan Nagyobb összegekhez egyszerűbb hozzá jutni, mint pl. 15 M Ft-hoz (a kis kapacitású erőművek támogatása nem megoldott)	Zöldhő támogatási rendszer létrehozása Település kapjon kedvezményes áramtarifát, ha megújulóenergia-berendezést működtet

Nincsen termelési támogatás zöld hőre Fás- és lágyszárúra adott támogatás kevés, bonyolult A pályázatokhoz 2-3 év múlva esedékes szerződéseket bemutatni (rossz a hosszú távú szerződési morál - lágyszárúak esetében komoly áringadozások miatt, fászárúnál hosszú távú elköteleződés miatt – így gyakran új szerződéseket kell kötni) Projekt-előkészítést nem támogatják a pályázatok	A földgáz valós árának a megfizetése (gázártámogatás helyett) CO2 elszámolású projekt támogatás Tüzelési rendszer támogatása (beruházást a termelés helyett) KÁT-ból kerüljenek ki a fosszilis kogenerációs erőművek Távhőszolgáltatót motiválni kell, hogy biomassa alapanyagot használjon Távfűtőrendszerek korszerűsítése, ehhez önkormányzatok támogatása Kedvezményes áfa-kulcs megújulóenergia-berendezésekre
Engedélyeztetés Nagyon hosszú engedélyeztetési folyamat (1-1,5 év) 30-40 érintett hatóság, akik nem működnek együtt (ez a kicsiket különösen sújtja) „Hulladék” fogalma nem tisztázott, illetve sok energetikailag hasznosítható mellékterméket hulladéknak neveznek, emiatt az engedélyezés problematikus	Egyszerűsített engedélyezés, különösen a kiskapacitású beruházásokhoz
Természetvédelem Fás- és lágyszárú: idegen fajokkal történtek csak kísérletek Tarvágás fogalma félreértelmezett a lakosságban, médiában	Kísérletek a hazai legmegfelelőbb növények kifejlesztésére Tarvágás megértése Öregfa begyűjtési rendszer a lakosságtól
PR Gyenge PR, negatív média (pl. a fatüzeléssel szemben – pedig a kivágott fa 60-70%-a csak energetikai célra hasznosítható, másra nincsen piac)	Referencia értékű beruházások bemutatása Bemutató központok létrehozása német mintára Bizalom helyre állítása az erdészetekben Bizalom helyre állítása a távhőben, közösségi fűtésben
Szaktudás Energiaültetvényekről hiányos ismeretek Szemléletformálás hiánya (pl. szerves hulladék felhasználása)	Szakmai képzések, fejlesztések
Egyéb Illegális fakitermelés (kb. 5% az ismert adatok alapján) Nincsen pénz jó hatékonyságú lakossági kazánokra (veszély: növekvő légszennyezettség)	Hazai kazán- és egyéb berendezés, alkatrészgyártás ösztönzése, felfuttatása MAVIR: folyamatban van a virtuális erőművek szabályozásának létrehozása (önként csatlakozó erőművek és fogyasztók szabályozhatóak lesznek)

- FOLYÉKONY ÉS GÁZNEMŰ BIOMASSZA -
 2009. június 3.

Problémák	Megoldások
Politika A megújulók terjedését gátolja a hazai politika Nincsen eligazítás az államigazgatás részéről (nincsen biomassza-stratégia) Nagy az uniós nyomás gyors fejlesztésekre bioüzemanyag-gyártás terén (ez veszélyes hazai koncepciók nélkül) Jelenleg több mint 5 minisztérium érintett a biomassza-témában, kevés közöttük az egyeztetés	Készüljön el egy valós megújulóenergia-stratégia Legyen egy gazdája, felelőse a megújulóknak (pl. egy miniszteri biztos) Szakmai véleményeket nagyon nehéz becsatornázni az államigazgatásba (fórumok hiánya)
Strukturális problémák A biogáz-üzemek sem hasznosítják a villamosenergia-termelés közben keletkező hőt A biogáz-üzemek (mivel jellemzően osztrák/német technológiát alkalmaznak) csak a villamosenergia-termelésre fókuszálnak Exportálásra kerül a támogatással termesztett repce (stratégia hiánya) Nincsen piaca a bioüzemanyagoknak Teljesíthetetlenek a feltételek a villamosenergia-hálózathoz való csatlakozáshoz Csak papíron szabadok (liberalizáltak) a gáz-, illetve villamosenergia-piacok (nagyfogyasztónál más nem tudja biztosítani a nagy mennyiségeket) A termelők nem érdekeltek a hosszú távú szerződésekből (az áringadozások miatt szeretik annak eladni, aki többet kínál), illetve el is tűnhet a termelő, mire felépül a biogáz-, ill. bioüzemanyag-üzem Amióta „értéke” lett a mezőgazdasági hulladéknak, pénzt kérnek érte a gazdák (régén fizettek is volna az ártalmatlanításért) Rugalmatlan, felkészületlen a hazai villamosenergia-rendszer a zöld áram betáplálására A kukoricaintervenció motiválja a nagy kapacitású bioetanol-üzemek támogatását, miközben fellevepiaca nincsen a bioetanolnak, illetve a MOL is Szlovákiából szerzi be az alapanyagot. Az áruk szabad áramlása hozzájárul a környezetszennyezéshez (az ország egyik végéből a másikba visznek valamit ami ott is van)	Legyen kötelező átvétel a megújuló hőre is, valamint kiemelt átvételi ár Komplex projekteket valósítsanak meg (alapanyag-termeléstől a végtermék felhasználásáig) A fellevevő oldalon kell segíteni a bioüzemanyag-használatot, pl. zöld közbeszerzéssel (önkormányzati bioüzemanyag flotta) A liberalizált piacokon legyen tényleges verseny Használjuk a falugazdász hálózatot Ott létesüljön biogáz-, bioüzemanyag-üzem, ahol biztosított az alapanyag folyamatos rendelkezésre állása Legyen kötelező a szakszerű hulladékkezelés, így lesz megfelelő mennyiségű alapanyag A termelő kapacitásának bizonyos százalékát kösse le hosszabb távra (ez segíti a biogáz-, bioüzemanyag-üzemeket), maradék százalék lehessen szabadon felhasználható Kis üzemek állítsanak elő nyersszeszt, amit a meglévő két bioetanol-gyár (Győr, Szabadegyháza) finomít majd. Kukoricaintervenció 2010-ig folyamatosan meg fog szűnni Alapanyaghoz tervezzünk üzemet, ne fordítva Hazai partnerek bevonása Nem a technikák versengése, kiválasztása, hanem a már meglévők racionalizálása, ésszerű felhasználása.
Támogatások Nincsenek összehangolva különböző támogatási formák EU-s támogatások nem mindig hatásosak, sőt, lehetnek kifejezetten kártékonyak	Azon a településen, amely RES áramot termel a hálózatra, a lakosság számára legyen kedvezőbb a villamosenergia-tarifa

is A KEOP-támogatásoknál hiányzik a stratégiai fókusz („kevés támogatás bármire”), elaprózódnak a támogatások Alacsony a kötelező átvételi ár biogáz alapú villamosenergia-termelésre Menetrendtartás nehéz, a büntetés csökkenti a kötelező átvételi árat Egyben kezelik a megújuló és a földgázos kogeneráció kötelező átvételét (félrevezető, hogy mennyi támogatás megy el a „zöld áramra”. Ugyanakkor a földgázár növekedését követik a kogenerációs átvételi árak, míg a biogáz-termelési költségek növekedésének hatására nem módosulnak az átvételi árak)	Szét kell választani (egyértelműen elhatárolni) a KÁT-ban a megújulókat és a földgáztüzelésű kapcsolt erőműveket A támogatásokat valamilyen előre meghatározott rendezőelv alapján kell odaítélni, pl. Romániában a települések légszennyezettsége szerinti sorrendben történik a kiosztás Nem a beruházást, hanem a fogyasztást, és az elosztást kellene támogatni Nagy kapacitású üzemeket nem érdemes támogatni KEOP-ból, a maximálisan odaítélhető támogatás olyan alacsony részarányt képvisel a beruházási összegből, hogy az üzemeknek támogatás nélkül is megvalósulnának
Földgázhálózatba való betáplálás Gáztörvény megfelelő passzusa szerint „át kell venni” a biogázt, azonban ennél több nincsen meghatározva jogszabályi szinten (sem koncepció, sem a konkrétumokat tartalmazó rendelet nem készült) Földgázhálózatba betáplálás: földgázszolgáltató nem reagál a megkeresésre, nincsen gyakorlat, nincsen kitaposott út	Lehetővé kell tenni, hogy a biogáz-üzemek/tisztítók be is táplálhassanak a 6 báros elosztóhálózatra Legyen kötelező, támogatott átvétel biometánra
Biogáz Állati, vágóhídi hulladék felhasználása problémás (engedélyezési szempontból) A felhasznált alapanyagnak megfelelő engedély és szerződés kell már a pályázathoz, azonban mire megépül az üzem, ugyanaz a mix már nem tartható, ilyenkor újabb engedélyezés kell Technológia-fejlesztésre nem mindig van kapacitás Alacsony szakértelem, szakemberhiány Külföldi szakértők nem ismerik a hazai viszonyokat, kisebb méretű üzemekhez értenek, saját technológiájukat (villamos energia a végtermék) erőltetik rá a beruházókra Ezzel szemben a magyar befektetők költséghatékonysági megfontolásokból nagyobb üzemméretekben gondolkodnak Drága, rossz minőségű a külföldi gépészet Hiányoznak a figyelmes, jól képzett projektvezetők	Legyen egy toleranciasáv a betáplált alapanyag összetételére
Bioüzemanyag Multinacionális cégek megjelenése miatt veszélybe került a fenntarthatóság, pedig korábban regionális (decentralizált) biodízel-fejlesztési tervek voltak Bekeverési szabványok bevezetése lassan halad (E10 folyamatban van az EU-ban, jelenleg csak max 5%-ig keverhető be biokomponens) Régi gépjárművekről kevés az információ, nem lehet tudni, melyik használhatja a bioüzemanyagokat	Flexifuel autókat lehetne kedvezményes autópálya-díjjal, parkolási díjjal ösztönözni Legyen hazai piac Legyen nemzetközi együttműködés az alapanyagokat tekintve (repcét természetesen Németország, kukoricát Magyarország, a természetlagoknak megfelelően)

Flexi-fuel autókra nincsen kedvezmény

Szabályozás

EU-s szabályzásokat nem vesszük komolyan
Nem működhet szigetüzemként a kiskapacitású biogázüzem
Kicsi biogáz-üzemek engedélyeztetése 2 év is lehet (8 engedély), pedig kevesebb engedély kell, mint a nagyokhoz
Nagyobb biogáz-üzemhez kb. 30 engedély szükséges, a különböző hatóságok között nincsen információáramlás
Hálózati csatlakozási szerződés megszerzése is sok időbe telik
Túl kicsi kapacitást a MEH nem enged a hálózatra (1 MW alatti kapacitást „nem látják”)
Kevés az információ a hálózati csatlakozás feltételeiről
A menetrendtartás jelentős plusz költséget jelent a kiskapacitású biogáz-üzemeknek
Jogsabályokban nem egyértelműek az illetékességek (a hatóságok sincsenek tisztában az illetékességekkel)
Problémás a jogalkalmazás is
A jövedékiadó-törvény miatt a borászok „pancsolni” viszik a törkölyt, ahelyett, hogy a lényegesen közelebb eső biogáz-üzembe szállítanák be.
A jelenlegi CO₂-piac nem ösztönzi eléggé a fejlesztéseket (évente kell adni/venni, nem lehet tartalékolni nagyobb fejlesztésekre)

Több és jobb információra van szükség az engedélyeztetésről, eljárásokról
Jó példák átvétele: Bajorországban 3 hónap az engedélyezés, a hatóságok együttműködnek

Ismerethiány

Önkormányzatok nem ismerik a biomasszában rejlő lehetőségeket
Szakmai felkészületlenség (előfordulnak az uniós jogsabályok étvétele során félrefordítások, emiatt fél éves csúszások)

Készüljenek kistérségi, ill. településszintű potenciál-felmérések, hőigény-felmérések
Készüljön egy útmutató, online kalkulátor, költségbeccsülő program az önkormányzatok számára, amellyel fel tudják mérni a lokális potenciálokat
Jó példák, sikeres beruházások promotálása
Külföldi tapasztalatok kamatoztatása (Dánia – Németország)
Legyenek rendszeres egyeztető fórumok egyetemeken, piaci szereplők és civilek között
Energetikusok képzése
Lehessen egyszerűen tájékozódni arról, hogy hol lehet bioetanolt tankolni

Egyéb

EUs célszámok, hazai szabályozás esetében mindig oda kell figyelni, h mi vonatkozik: térfogatra, vagy mennyiségre

Tőzsdén legyen külön megújulóenergia-platform (ez megteremti a piacot)
Karbon-menedzsment szabályozás
EU-célszámok motiválják a bioüzemanyagok használatát a közlekedésben, pedig a közlekedés problémáira más válaszok (is) kellenének, pl. tömegközlekedés fejlesztése, mobilitási igény csökkentése, stb.

- ÖSSZEGZŐ KEREKASZTAL -
 2009. június 24.

Jogsabályi környezet

Egyöntetűen támogatott javaslatok	Megjegyzés	Jogsabály / Dokumentum	Érintett
Általános jellegű javaslatok			
Engedélyezési eljárások egyszerűsítése	A Közigazgatási eljárási tv-ben az egyablakos eljárás rend létező fogalom, de a gyakorlatban mindenki az ügy és a sok engedély beszerzése miatt egyszerre indítja el az eljárást a különböző szakhatóságoknál. Beruházás/technológiaként a kötelező jogsabályok összegyűjtése szükséges, milyen engedélyek szükségesek, milyen szakhatósági eljárás kell. Probléma: különböző hivatalok különböző minisztériumok alá tartoznak, ez nehezíti a hatáskörrelvonást, ugyanakkor sok hivatalnak nyűg a sok engedélyezés, hiszen nem rendelkeznek a megfelelő ismeretekkel, alapadatokkal a döntések meghozatalához.	KET	Államigazgatás KHEM, KvVM, MBFH, FVM
Engedélyezési eljárások egyszerűsítése a kiskapacitású beruházásoknál	Eltérő eljárásrend kell a kiskapacitású beruházásokhoz, az engedélyezést automatizálhatóvá kell tenni (kézikönyv, engedélyezési, érzékenységi térképek, stb. alapján, minimális adathalmaz segítségével). Össze kell gyűjteni, hogy 500 kW alatt milyen szabályozás létezik, pontosítani kell a „kiskapacitás” definícióját.		Önkormányzatok, környezetvédelmi felügyelet, ÁNTSZ, Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal Érzékenységi térképek elkészítése állami feladat
Engedélyezési időtartamok rövidítése + határidők betartása	max 30 nap, technológiaként differenciált szakterületi vélemények alapján		
Vízjogi engedélyezési eljárást módosítani kell		Vt. (1995. évi LVII. Tv. a vízgazdálk.-ról) 18/1996. (VI. 13.) KHVM rendelet	

Egyöntetűen támogatott javaslatok	Megjegyzés	Jogszabály / Dokumentum	Érintett
Különálló megújulóenergia-törvény	Fontos, hogy kapcsolódjon hozzá költségvetési tétel, akcióterv, végrehajtási rendeletek. Fenntarthatósági stratégia alapján készüljön. A hőenergia támogatási rendszere kapjon kiemelt szerepet.		
KÁT mérlegkörön belül különböző csoportok kialakítása	Differenciálva technológia és teljesítményméret szerint 1,5 MW alatti kogenerációs erőművek is kapjanak támogatást, ne csak a nagyok	VET	
Menetrendadási kötelezettség jelenlegi gyakorlatának felülvizsgálata (nyugat-európai példák alapján)	virtuális erőművek	109/2007. (XII. 23.) GKM rendelet	
Szabályozási energia támogatása (tarifa-szabályozás)	Ne csak a zsinórtermelés legyen a gazdaságos	MAVIR üzleti szabályzat	MEH, MAVIR
Virtuális erőművek jogszabályi háttérének kialakítása (MAVIR jelenleg dolgozik rajta)	Előnye: a szabadpiacon meg tudnának jelenni a kisermőművek, áramtőzsdén ez külön termék lehet KÁTból kikerült erőművek értékesítési gondjaira is megoldás lehet De MEH egyelőre nem ad rá engedélyt (kormány rendeletet kell módosítani hozzá)	MAVIR üzleti szabályzat	MEH, MAVIR
Zöldhő támogatása		Külön jogszabály	
Miniszteri biztos, integratív ember kell			
Illetékek nagysága legyen a beruházás nagysága szerint differenciált	Egyéb javaslat: illetékek ne a központi költségvetésbe folyjanak, hanem forгатódjanak vissza a megújuló energiaforrások támogatására		
Javaslatok szakterületekre			
Kisüzemi szélerenergia-hasznosítás definiálása		VET	
Törpe vízierőművek definiálása		VET	
Visszasajtolási kötelezettség finomítása	Fő szempont a készletgazdálkodás, és a hosszú távú fenntarthatósági szempontok, ahol van természetes utánpótlás nem kellene. Szükség van egy hidrológiai adatbázis létrehozására.	Vt. (1995. évi LVII. Tv. a vízgazdálk.-ról)	

Egyöntetűen támogatott javaslatok	Megjegyzés	Jogszabály / Dokumentum	Érintett
Vízhasználattal és kizárólagosan földhő-hasznosítással járó geotermia szétválasztása		1993. évi XLVIII. Törvény a bányászatról 1995. évi LVII. Tv. a vízgazdálk.-ról	
Csekély- és mélyzóna szétválasztása	Részben megtörtént (mélyzónás rétegek közötti differenciálás, 2000-2500m)		
Területük alatt található földhő vagyonnal az önkormányzatok gazdálkodhassanak			
Legyen kötelező a szakszerű hulladékkezelés (biomassza-alapanyag)	Hulladékból energia technológia támogatása lerakás helyett		
Részben támogatott javaslatok	Megjegyzés	Jogszabály / Dokumentum	Érintett
6 báros földgázelosztó-hálózatba lehetővé tenni a betáplálást biogázüzemek/ -tisztítók számára	VHR-t a KHEM előkészítette, de egyelőre nincsen kereslet (ellenvetés: lehet, hogy a VHR hiánya is visszaveti a keresletet) tisztítás gazdaságtalan, nem keletkezik annyi biogáz, hogy méretgazdaságos legyen. Nem szükséges a biogáz betáplálása, másra is lehet használni a biogázt (közvetlen fűtés, közlekedés)	2003. évi XLII. Törvény a Földgázellátásról	
Biogáz a közlekedésbe	Tisztítás itt is drága, de: itt a 300 Ft-os benzinnel versenyez, nem a 90 Ft-os földgázzal		
Szilárd biomassza <u>fenntartható</u> (magyar) erdőgazdálkodásból való használatának támogatása kell	Ne külföldi legyen – anomáliák a jogszabályban		
Nem támogatott javaslatok	Megjegyzés		Érintett
Kötelező megújulóenergia-	Támogatási rendszerrel ösztönözni kell, de ne legyen kötelező. Legyen megfelelő tájékoztatás arról, hogy a helyi adottságoknak		

hasznosítás új épületeknél	ki felel meg, adott helyen mi éri meg. Fontos: környezettudatos szemlélet elterjedése a tervezők között		
Ne legyen kötelesen átveendő mérlegkör, minden termelőt vissza lehessen szabályozni	Beruházókat elriasztja, nem segíti elő a decentralizációt nem segíti elő.		
Megyei szintű döntés legyen, hogy hova telepíthetők szélturbinák			

Támogatáspolitikai

Egyöntetűen támogatott javaslatok	Megjegyzés	Érintett
A zöld áramra vonatkozó átvételi ár legyen technológiánként differenciált	Önmagában ez nem elég, rendszerszemlélet szükséges (vidékfejlesztés, társadalmi hatások)	
Az átvételi ár a jövőben is kövesse az inflációt		
Kötelező átvétel zöld hőre	Kérdés: ki venné át?	
Kiemelt átvételi ár zöld hőre		
KÁT-on belül legyen egyértelműen elkülönítve a fosszilis kogenerációs erőművek támogatása	Németországban már ki is vezették a kogenerációsok kezdeti támogatását. A biomassza együttégetést is külön kellene kezelni (esetleg a támogatást is megszüntetni).	MEH
Támogatások odaítélése történjen valamilyen rendezőelv alapján, pl. CO ₂ -megtakarítás, település légszennyezettsége, ...	Segítené a strukturáltságot, átláthatóságot.	KvVM, KHEM
Földgáz valós árának megfizetése (gázár-támogatás jelenlegi formájának megszüntetése)		
Decentralizált fűtőművek kiemelt támogatása		
Decentralizált megújuló alapú erőművek kiemelt támogatása	De csak akkor, ha kogenerációs. Létesítési támogatás + KÁT Delegálni lehetne bizonyos engedélyezési jogokat az önkormányzatokhoz – támogatást is kaphatnának innen a decentralizált rendszerek	
Hazai gép- és alkatrészgyártás támogatása	Vannak már ilyen támogatások EU és hazai forrásból is (egyedi kormánydöntéssel pl.) Nem csak a gyártás támogatása a fontos, hanem a	

	szakemberképzés, infrastruktúra-fejlesztés támogatása is Gazdasági stratégia mentén.	
Kutatás-fejlesztés hatékonyabb támogatása	Az állami támogatás mellett a magánszféra szerepét kellene erősíteni. Sok a rendelkezésre álló uniós támogatás K+F-re, a felhasználása legyen hatékony és átlátható!	
Felfutó új technológiák alkalmazásának támogatása	Pl. LED közvilágítás	NFGM
Távfűtés korszerűsítésekor a megújuló alapú fejlesztést is kellene támogatni		
Beruházási és termelési támogatások párhuzamos alkalmazása	Beruházási támogatás inkább EU forrásból, termelési inkább hazai forrásból. Termelési támogatás jobban támogatja a beruházás fenntarthatóságát, fenntartását, beruházási támogatás szükséges az elinduláshoz.	
Beruházási támogatási rendszer (KEOP) felülvizsgálata, hatékonyabbá tétele	Pl. fenntarthatósági kritériumok, rossz minőséget ne engedjen meg a beruházási támogatás – kritérium és ellenőrző rendszer kellene	NFÜ
Szükség van egy megújulóenergia-törvényre, ez rögzítse az új támogatási rendszert	2010 nyarán EU-nak le kell adni a RES akciótervet, kulcskérdés, hogy ez mit tartalmaz	
Szükség van referencia projektekre, benchmarkra, konkrét adatokra		
Részben támogatott javaslatok	Megjegyzés	Felelősség
Fix időtartamra, de degresszív kötelező átvételi ár	Pro: ha megtérült, lesz forrás következő beruházásra Kontra: degresszív	
Kiemelt átvételi ár biometánra	KHEM végezzen gazdaságossági számításokat, az átvételi ár ne legyen se túl magas, se túl alacsony	KHEM, FVM
Kapjon kedvezményes áramtarifát az a település, amely megújulóenergia-berendezést működtet.	Pro: igen, pl. közvilágításra Kontra: nem indokolt, illetve túl sokfajta támogatás bonyolulttá teszi a rendszert	
Kedvezményes áfa-kulcs megújulóenergia-berendezésekre	Pro: ha távhőre is van kedvezményes kulcs, akkor a megújulókra is kellene. Kontra: egyszerű, átlátható támogatási forma kell, ez csak bonyolítaná a támogatási rendszert, és nem is jár akkora hatással (2001/2002-es napkollektor csökkentett áfa tapasztalatai) Nehéz meghúzni a határt, hogy mire vonatkozzon (csak a termék, vagy egész rendszer, esetleg kivitelezés is?)	KHEM, PM, MEH

Önkormányzatok számára nagyobb támogatás a távhő-rendszerek korszerűsítésére	Pro: kapjanak beruházási támogatást, legyen kötelező átvétel megújuló hőre Kontra: piaci viszonyok vannak, nem szükséges a külön támogatás	
Bioüzemanyag-kereslet támogatása (zöld közbeszerzés, flexi-fuel gépjárművek kedvezményes parkolás,..)	EU-s előírások, támogatások talán szabályozzák valamennyire a hazai piacot is. Nagykereskedelemben valószínűleg nem lehet, jövedéki és egyéb bevételek eltolódása miatt.	
Elutasított javaslatok	Megjegyzés	Felelősség
Önkormányzati tulajdonú felhasználók kiemelt támogatása		
Iparüzési adóból támogatni a RES beruházásokat	Az adópolitikai változások függvénye, lehet hogy az iparüzési adó megszűnik.	

2. Melléklet

A megújulóenergia-beruházások jelenlegi engedélyeztetési folyamatának bemutatása²¹

Legfontosabb törvények:

2007. évi LXXXVI. Törvény a villamos energiáról

2005. évi XVIII. törvény a távhőszolgáltatásról

2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól

1990. évi XCIII. Törvény az illetékekről

Villamos energiát termelő technológia esetében érvényes engedélyeztetési eljárás

Az engedélyeztetési eljárás a beszerzendő engedélyek sorrendjében:

- **Környezetvédelmi engedély (előzetes Környezeti Hatásvizsgálat vagy Egységes környezethasználati Engedély (EKHE))**

Kiadó hatóság: Környezetvédelmi Főfelügyelőség

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló rendelet²² 3. sz. mellékletének értelmében előzetes környezeti hatásvizsgálatot kell lefolytatni, majd a felügyelet ennek a hatásvizsgálatnak az értelmében dönt arról, hogy szükséges-e a tevékenység folytatásához Egységes Környezethasználati Engedély (EKHE) kiadásához. A környezetvédelmi engedélyezés hossza változó, amennyiben EKHE szükséges, lényegesen meghosszabbodik a folyamat.

A Környezetvédelmi Főfelügyelőség által megkeresett szakhatóságok:

- Tűzoltóság (A tűzoltóság számára benyújtandó Tűzvédelmi dokumentációt az új OTSZ értelmében csak az arra jogosult személy készítheti el. Az eddigi engedélyezési tapasztalataink alapján a tűzvédelmi részfejezetben az OKF (Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság) véleményezését is használjuk.)
- Örökségvédelmi Hivatal (A 200 M Ft-nál nagyobb beruházások esetében a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal dönt térképadatbázisa alapján, hogy Örökségvédelmi tanulmány szükséges-e a szakhatósági vélemény kiadásához.)
- Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (ÁNTSZ)
- Növény és Talajvédelmi Szolgálat (A Talajvédelmi Szolgálat a beruházás által megmozgatott felső humuszréteg nagysága és az épületek által elfoglalt területek arányában Talajvédelmi tervet és Humuszmérleget követel meg.)
- Állategészségügy,
- Bányakapitányság,
- Helyi Önkormányzat építésügyi osztálya
- Közútkezelő (ha érintjük a felügyelete alá tartozó utakat, ez lehet helyi, megyei, regionális és országos szinten is),
- Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal (régén TMBF)
- + esetleg további hatóságok is, az adott technológiától, területtől függően

²¹ Előzetes információk alapján. Az engedélyeztetés pontos folyamatának felmérése külön kutatási feladat tárgyát képezi.

²² 314/2005. (XII. 25.) Korm. Rendelet A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról

- **Építési engedély**

Kiadó hatóság: Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal

Az építési engedélyezésbe bevont szakhatóságok több esetben a környezetvédelmi engedélyeztetési eljárásban is részt vesznek. A beruházók tapasztalata alapján a beruházás gyors lefolytatása érdekében megoldható, hogy a többször érintett szakhatóságok már a környezetvédelmi engedélyezéskor megkapják a dokumentációt előzetes egyeztetésre annak érdekében, hogy a MKEH általi felkérés esetén már gyorsabban tudjanak reagálni és az engedélyezés ne húzódjon túlságosan el.

A építési engedélyeztetési eljárásban megkeresett szakhatóságok:

- Tűzoltóság,
- Örökségvédelmi Hivatal,
- ÁNTSZ Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (ÁNTSZ)
- Növény és Talajvédelmi Szolgálat,
- Állategészségügy,
- Környezetvédelmi felügyelőség, ha az alapanyagok minősége és mennyisége alapján nem kellett előzetesen az első pontban felsorolt engedélyek egyikét beszerezni a KöFe-től;
- Bányakapitányság,
- Helyi Önkormányzat építésügyi osztálya
- Közútkezelő (ha érintett a felügyelete alá tartozó út)
- Az építési területet övező telkek tulajdonosai
- További hozzájáruláshoz lehet szükség az egyes közművektől is

- **Villamos hálózati csatlakozási szerződés**

Kiadó szervezet: területileg illetékes áramszolgáltató

A termelt energia hálózatba táplálásának általános műszaki követelményeit, a csatlakozás engedélyeztetésének és kialakításának főbb lépései és folyamatát az Elosztói Szabályzat tartalmazza.

- **Vezetékjogi engedély (villamos vezetékek)**

Kiadó hatóság: Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatal

Megkeresett szakhatóságok: Ha nem speciális helyszínről van szó, akkor nincsen. Egyéb esetekben gyakorlatilag megegyezik egy építési engedélyezési eljárással, azonban az összes érintett telektulajdonos hozzájáruló nyilatkozatát is be kell szerezni. Az eljárás függ pl. a vezetékhossztól és attól is, hogy a vezetékek milyen területen megy keresztül, mert akár az első pontban szereplő környezetvédelmi engedélyezésre is szükség lehet.

A vezetékjogi engedély szükséges a villamoshálózati csatlakozási szerződés megkötéséhez, valamint a MEH engedélyéhez.

- **Kiserőművi összevont engedély, létesítési engedély**

Kiadó hatóság: Magyar Energia Hivatal

Az előzetesen felsorolt engedélyek és szerződések megléte után adható be a kérelem a Magyar Energia Hivatalhoz. A MEH az engedélyezéshez bekér egy külső független auditor által ellenőrzött üzleti tervet is, aminek az elkészítése illetve auditáltatása könnyen igénybe vehet néhány hetet.

- **Megújulóenergia-technológiaként további különböző követelmények vonatkozhatnak az egyes engedélyezési eljárásokra**

Biogáz:

Speciális megújulóenergia-technológia a biogáz-üzem, az engedélyeztetési folyamatát a felhasznált alapanyagok mennyisége és minősége befolyásolja, bonyolítja.

A környezetvédelmi engedélyezéshez kapcsolódó a 314/2005 (XII.25.) Kormányrendelet²³ a legszigorúbb kategóriába sorolja a biogáz-üzemeket, és egységes környezethasználati engedély (EKHE) beszerzését írja elő a „*Létesítmények állati tetemek és állati hulladékok ártalmatlanítására vagy újrafeldolgozására 10 tonna/napnál nagyobb kezelési kapacitással*” kategória tekintetében. Ez ellentétes az Európai Közösség szabályozásával, amely a trágya hulladékként történő feldolgozását kiveszi az általános hulladékgazdálkodási szabályozás alól, különös tekintettel a biogáz-üzemekre. Így a hazainál egyszerűbb engedélyeztetési eljárást irányoz elő az uniós szabályozás.

A biogáz-üzem üzembe helyezést követően a Növény és Talajvédelmi Szolgálattól kell megszerezni a lebontási maradék kihelyezéséhez szükséges engedélyt. Szakhatóságként közreműködik a Környezetvédelmi Felügyelőség, amely a beruházók tapasztalata szerint egy külön előzetes környezeti hatásvizsgálatban kérheti a kihelyezéshez elemzését.

Biogáz-üzemek esetében az építésügyi hatósági eljárásban („állati tetem-hulladékgyűjtő hely, gyűjtő-átrakó telep, kezelő és feldolgozó üzem, *biogáz és komposztáló telep*, élelmiszer előállító hely, takarmány-előállító hely” kategória²⁴) az illetékes szakhatóság a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal területi szerve.

Vízenergia:

A vízerőművek engedélyeztetése kiegészül a vízjogi engedélyek beszerzésével is a területi vízügyi igazgatóságtól. Az elvi vízjogi engedély a műszaki megoldások meghatározására, a vízjogi létesítési engedély a vizek áramlási, lefolyási viszonyait, mennyiségét, minőségét, stb. vizsgálatára szolgál. A vízjogi üzemeltetési engedély beszerzése a beruházás végén kötelező. Ez jogosít fel a vízi létesítmény használatbavételére és az engedély érvényességi ideje alatt annak üzemeltetésére (AAM Consulting, 2008).

Hőenergiát termelő technológia esetében érvényes engedélyeztetési eljárás

Az engedélyeztetési eljárás a beszerzendő engedélyek sorrendjében:

- **Környezetvédelmi vagy egységes környezethasználati engedély**

lásd villamosenergia-rendszereknél

- **Építési engedély**

lásd villamosenergia-rendszereknél

²³ 314/2005 (XII.25.) Korm. rend. a környezetvédelmi engedélyezési eljárásokról

²⁴ [193/2009. \(IX. 15.\) Korm. rendelet](#) az építésügyi hatósági eljárásokról és az építésügyi hatósági ellenőrzésről, 5. melléklet, 3.2 pont

- **Távhőtermelő létesítmény létesítési engedély**

Kiadó hatóság: Magyar Energia Hivatal (ha villamosenergia-termelés is folyik), illetve a területileg illetékes települési önkormányzat jegyzője

Bevonandó szakhatóságok:

- Nemzeti Közlekedési Hatóság
- Fővárosi önkormányzat főjegyzője
- Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
- Kulturális Örökségvédelmi Hivatal területi szerve
- első fokon eljáró tűzvédelmi szakhatóság

A hőtermelő létesítmények létesítési eljárásaiban hozott határozatot az illetékes megyei katasztrófavédelmi igazgatósággal, a főváros területén a Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatósággal is közölni kell.

A távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény végrehajtásáról szóló 157/2005. (VIII. 15.) Korm. Rendelet 1. §-a alapján a „(1) Távhőtermelő berendezés létesítése, átalakítása, bővítése során az engedély kérelmezőjének meg kell vizsgálnia a megújuló energiahordozók felhasználásának lehetőségét, annak műszaki és gazdasági feltételeit. (2) A megújuló energiahordozó felhasználására irányuló vizsgálat eredményét az engedély iránti kérelemhez minden esetben csatolni kell.” A távhőszolgáltatásban tehát előnyt kell élvezni a megújuló energiaforrások felhasználásának.

- **Távhőtermelői működési engedély**

Kiadó hatóság: Magyar Energia Hivatal (ha villamosenergia-termelés is folyik), illetve a területileg illetékes települési önkormányzat jegyzője

Az 5 MW-nál kisebb névleges hőteljesítményű létesítményre csak távhőtermelői működési engedélyt kell kérni és kiadni.

- **Vezetékjog**

Kiadó hatóság: Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal

Bevonandó szakhatóságok:

- Nemzeti Közlekedési Hatóság
- Fővárosi önkormányzat főjegyzője
- Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség (ha a tevékenységhez nem szükséges környezetvédelmi vagy egységes környezethasználati engedély)
- Kulturális Örökségvédelmi Hivatal területi szerve
- első fokon eljáró tűzvédelmi szakhatóság

2005. évi XVIII. törvény 23. § (1) szerint nem kell vezetékJogot megállapítani a közterületen létesített távhővezeték-hálózatra vagy annak részét képező vezetékekre és annak idegen ingatlant érintő biztonsági övezetére.

A vezetékJog engedélyezési eljárásaiban hozott határozatot az illetékes megyei katasztrófavédelmi igazgatósággal, a főváros területén a Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatósággal közölni kell. Abban az esetben, ha a távhővezeték termőföldön kell létesíteni, a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvényben előírt földhivatali eljárást is le kell folytatni.

3. Melléklet

Az illetékekre, eljárási díjakra vonatkozó egyes jogszabályok, példák egyes fizetési kötelezettségekre²⁵

- **Illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény**
- **33/2005. (XII. 27.) KvVM rendelet a környezetvédelmi, természetvédelmi, valamint a vízügyi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól**

Példák egyes eljárási díjakra:

Környezetvédelmi engedélyezési, illetve egységes környezethasználati engedélyezési eljárást megelőző előzetes vizsgálat: 250.000 Ft

Környezetvédelmi hatásvizsgálat - villamosenergia-, gőz-, vízellátásra: 800.000 Ft

Egységes környezethasználati engedélyezés alá tartozó tevékenységek - energiaipar: 1.500.000 Ft

Azon tevékenységek, amelyeknél a felügyelőség előzetes vizsgálatban hozott döntése alapján szükséges a környezeti hatásvizsgálat lefolytatása - energiaipar: 750.000 Ft

Jelenleg módosítás alatt áll ez a rendelet (KVVM/KJKF/1234/2009. tervezet):

A módosítás után pl. a kisvízi erőművekhez szükséges vízjogi létesítési engedély díja a beruházás nagyságától függ majd (jelenleg hatályos rendelet alapján fix 500.000 Ft

A módosítás után a geotermikus vízhasználat mennyiségtől független díja (jelenleg 500.000 Ft) szintén a kitermelt termálvíz mennyiségének függvényében változik majd.

- **45/2007. (VI. 11.) FVM rendelet a fás szárú energetikai ültetvények telepítésének engedélyezése, telepítése, művelése és megszüntetése részletes szabályairól, valamint ezen eljárások igazgatási szolgáltatási díjáról**

Példa eljárási díjra:

A fás szárú energetikai ültetvény telepítésének engedélyezése iránt indított eljárás: 11.000 Ft

- **91/2007. (XI. 20.) GKM rendelet a Magyar Energia Hivatal igazgatási szolgáltatási díjairól és a felügyeleti díj fizetésének szabályairól**

Példák egyes eljárási díjakra:

Villamosenergia-ellátás - Erőmű-létesítési engedély iránti kérelem elbírálása Kiserőművi összevont engedély:

0,5 – 5 MW: 500.000 Ft

5 – 20 MW: 1.000.000 Ft

20 – 50 MW: 2.500.000 Ft

Az átvételi kötelezettség alá eső villamos energia mennyiségének és a kötelező átvétel időtartamának megállapítása 0,5-5 MW esetén: 100.000 Ft

²⁵ Előzetes információk alapján. Az illetékek pontos mértékének felmérése külön kutatási feladat tárgyát képezi.

Hőtermelő létesítményhez létesítési engedély kiadása - 5-50 MW hőteljesítmény esetén: 500.000 Ft

Eredetigazolás kiadása 1 MW felett és 5 MW közötti névleges villamos teljesítmény esetén (megújuló energiaforrásból előállított villamos energiára vonatkozóan): 100.000 Ft

Címváltozás: 500.000 Ft

- **Építési engedély (MKEH):** változó, a beruházás méretétől, sőt, egyes esetekben az ügyintézőtől is függ: 100 e Ft – 500 e Ft-ig terjed.
- **ÁNTSZ** is van, hogy kér eljárási díjat (szakhatóságként erre nem jogosult): 9 e Ft

4. Melléklet

A lakossági megújulóenergia-felhasználás jelenlegi engedélyeztetési folyamatának bemutatása²⁶

Biomassza-kazán

Faellgázosító kazánok, pellet-kandallók, biobrikett, vagy egyéb biomassza eltüzelésére alkalmas fűtőberendezések beszereléséhez - ha meglévő épületbe kerülnek - nem kell építési engedélyt kérni. A kémény kialakításához azonban szükség van egy kéményseprői szakvéleményre.

Nem háztartási, a 140 kW névleges bemenő hőteljesítményt meghaladó tüzelő- és egyéb, kizárólag füstgázt kibocsátó berendezéseket be kell jelenteni, mivel azok után levegőterhelési díj fizetési kötelezettség áll fenn (helyhez kötött légszennyező pontforrás)²⁷.

Napkollektor és napelem

A napkollektorok és napelemek a szokványos módon történő telepítése nem engedélyköteles²⁸, és bejelentési kötelezettség sem kapcsolódik a tevékenységhez. Különleges esetekben azonban, pl., ha a napkollektor- ill. napelem-felület által jelentősen változik az épület jellege, vagy műemlék-védelem alatt álló épületről van szó, szükséges lehet az engedélyeztetés. Előbbi esetben az önkormányzat, utóbbi esetben a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal gyakorolja az illetékes hatósági jogkört. Nem épületre, hanem szabad területre elhelyezett napkollektor vagy napelem esetén is az építési hatósági eljárásokról, valamint a településrendezésről szóló rendeletek az irányadóak.

Hálózatra csatlakozó napelem

A közcélú villamosenergia-hálózatra csatlakozó napelemes rendszert engedélyeztetni kell a területileg illetékes áramszolgáltatóval. Az ELMŰ-ÉMÁSZ területén háztartási méretű kiserőműveknél (500kW alatt) egyszerűsített eljárási rend van érvényben abban az esetben, ha a fogyasztó vállalja, hogy az általa megtermelt villamos energia mennyisége és a fogyasztott villamos energia mennyisége maximálisan a 2/3-os arányt nem lépi túl. Ha a fogyasztó ennél több villamos energiát szeretne a hálózatra termelni, akkor a kiserőművek engedélyeztetésének megfelelő szabályokat kell alkalmazni.

Hálózatra való visszatáplálás esetén a hálózati csatlakozási szerződés módosítására is szükség van.

Hőszivattyúk

A hőszivattyúk engedélyeztetése a telepíteni kívánt technológiától függ. Talajkollektoros rendszereket pl. alapesetben nem kell engedélyeztetni, de speciális esetekben (pl. ha a tereprendezés mértéke szükségessé teszi) szükség lehet építési engedély beszerzésére. Komolyabb engedélyeztetési folyamatra kell számítani a talajszondás, illetve a nyílt vizes rendszereknél. Általános tapasztalat ugyanakkor, hogy a telepített hőszivattyús rendszerek nagy arányban engedély nélkül készülnek.

Hátráltatják a tisztán hőszivattyúval fűteni kívánó beruházókat az építési körülményekre vonatkozó rendelkezések²⁹, amelyek alapján minden épületben gondoskodni kell a tartalékfűtés lehetőségéről, tartalék kémény kiépítéséről.

Talajszondás rendszerek engedélyeztetése

²⁶ Előzetes információk alapján. Az engedélyeztetés pontos folyamatának felmérése külön kutatási feladat tárgyát képezi.

²⁷ 21/2001. (II. 14.) Korm. Rendelet a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról

²⁸ 37/2007. (XII. 13.) ÖTM rendelet az építésügyi hatósági eljárásokról, valamint a telekalakítási és az építészeti-műszaki dokumentációk tartalmáról

²⁹ 253/1997. (XII. 20.) Korm. Rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről, 94. § (1)-(2)

A mélyen a talajba fúrt szondás rendszerek a bányatörvény³⁰ hatálya alá esnek, a területileg illetékes bányakapitányságnál kell kérni a létesítési, illetve használatba vételi engedélyek kiadását – amennyiben vízkivétel nem történik. Az engedélyeztetési eljárás itt is általában 15-17 szakhatóság bevonásával történik (pl. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Vízügy, Környezetvédelmi Főfelügyelőség, stb.). A bányakapitányság adja ki az engedélyezés után a használatbavételi engedélyt. Bányajáradékot általános esetekben nem kell fizetni³¹.

Nyílt vizes rendszerek engedélyeztetése

A nyílt vizes rendszereket a területileg illetékes vízügyi főfelügyelőségnél kell engedélyeztetni.

Szélgenerátorok

Hálózatra nem csatlakozó, szigetüzemben működő szélerőgépeket engedélyeztetni nem kell, az OTÉK alapján azonban, ha az egy 6 méternél magasabb tartószerkezeten áll – 15 méternél alacsonyabbra nem ajánlott szélerőgépet szerelni –, az oszlop felállítása engedélyköteles. Probléma adódhat abból, ha a település városrendezési terve nem tartalmazza a szélerőgépek fogalmát, ilyenkor tapasztalatok szerint az ügyintézés elhúzódhat.

Hálózatra csatlakozó szélgenerátor

Hálózati csatlakozással rendelkező szélgenerátorra a háztartási méretű kiserőművekre vonatkozó szabályozás érvényes, azaz az oszlopszerkezetre beszerzendő építési engedély mellett 500kW teljesítményhatárig a területileg illetékes áramszolgáltatónál be kell jelenteni a tervezett beruházást, benyújtani a kért dokumentumokat, beépíteni az ad-vesz mérőórát, és módosítani a csatlakozási szerződést.

Tapasztalatok szerint tájképvédelem alatt álló területeken az építési engedélyeztetésnél a kiskapacitású szélgenerátorok tájképbe illesztése is problémát okoz. Több esetben a nem megfelelő látvány miatt nem egyeztek bele a szélgenerátorok felállításába.

³⁰ A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény

³¹ Kivéve, ha az előremenő hőfok meghaladja a 30°C fokot. (a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet 34. §-a)

5. Melléklet

A legfontosabb, a megújulóenergia-felhasználást érintő hatályos jogszabályok listája

Európai Unió jogszabály

Az Európai Parlament és a Tanács 2009/28/EK irányelve (2009. április 23.) a megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról, valamint a 2001/77/EK és a 2003/30/EK irányelv módosításáról és azt követő hatályon kívül helyezéséről.

Hazai jogszabályok

Általános jogszabályok

Törvények

2008. évi XL. törvény a földgázellátásról
2007. évi LXXXVI. Törvény a villamos energiáról
2005. évi XVIII. Törvény a távhőszolgáltatásról
2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól
2003. évi XCII. Törvény az adózás rendjéről
2003. évi LXXXIX. Törvény a környezetterhelési díjról
2003. évi LXXXVIII. Törvény az energiaadóról
1997. évi LXXVIII. tv. Építési törvény
1996. évi LIII. tv. a természetvédelemről
1996. évi LXXXI. Törvény a társasági adóról
1992. évi XXXVIII. Törvény az államháztartásról, és annak végrehajtási rendelete
1959. IV. Törvény a Polgári Törvénykönyvről
1997. évi CXXXVI. Törvény az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramokról
1996. évi LXXXI. Törvény a társasági adóról
1995. évi XXXIX. Törvény az állami tulajdonban lévő vállalkozói vagyon értékesítéséről
1993. évi X. törvény a termékfelelősségről
1992. évi XXXVIII. Törvény az államháztartásról, és annak végrehajtási rendelete
1990. évi XCIII. Törvény az illetékekről
1990. évi LXXXVII. Törvény az árak megállapításáról

Rendeletek

206/2009. (IX. 22.) Korm. rendelet A megújuló energiaforrásból vagy hulladékból nyert energiával termelt villamos energia, valamint a kapcsoltn termelt villamos energia kötelező átvételéről és átvételi áráról szóló 389/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet módosításáról
193/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet az építésügyi hatósági eljárásokról és az építésügyi hatósági ellenőrzésről
19/2009. (I. 30.) Korm. Rendelet a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény rendelkezéseinek végrehajtásáról
44/2008. (XII. 31.) KHEM rendelet a villamosenergia-piaci egyetemes szolgáltatás árképzéséről, valamint az egyetemes szolgáltatás keretében nyújtandó termékcsomagokról

349/2008. (XII. 31.) Korm. r. A megújuló energiaforrásból vagy hulladékból nyert energiával termelt villamos energia, valamint a kapcsoltn termelt villamos energia kötelező átvételéről és átvételi áráról szóló 389/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet, valamint a megújuló energiaforrásból vagy hulladékból nyert energiával termelt villamos energia, valamint a kapcsoltn termelt villamos energia kötelező átvételéről és átvételi áráról szóló 389/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet módosításáról szóló 287/2008. (XI. 28.) Korm. rendelet módosításáról

287/2008 (XI. 28) Korm. rendelet a megújuló energiaforrásból vagy hulladékból nyert energiával termelt villamos energia, valamint a kapcsoltn termelt villamos energia kötelező átvételéről és átvételi áráról szóló 389/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet módosításáról

60/2008. (III. 26.) Korm. r. A megújuló energiaforrásból vagy hulladékból nyert energiával termelt villamos energia, valamint a kapcsoltn termelt villamos energia kötelező átvételéről és átvételi áráról szóló 389/2007. (XII.23.) Korm. rendelet módosításáról

43/2008. (XII.31.) KHEM rendelet a villamos energia rendszerhasználati díjakról szóló 119/2007. (XII.29.) GKM rendelet módosításáról

42/2008. (XII.31.) KHEM rendelet a közcélú villamos hálózatra csatlakozás pénzügyi és műszaki feltételeiről szóló 117/2007. (XII.29.) GKM rendelet módosításáról

34/2008. (XI. 28.) KHEM rendelet az átvételi kötelezettség alá eső villamos energiának az átviteli rendszerirányító által történő szétosztásáról és a szétosztás során alkalmazandó árak meghatározásának módjáról szóló 109/2007. (XII. 23.) GKM rendelet módosításáról

6/2008. (VI. 18.) KHEM rendelet A villamosenergia-rendszer irányításával, működésével és használatával összefüggő egyes adatszolgáltatásokról 389/2007. (XII. 23.) Korm. Rendelet a megújuló energiaforrásból vagy hulladékból nyert energiával termelt villamos energia, valamint a kapcsoltn termelt villamos energia kötelező átvételéről és átvételi áráról

389/2007 (XII. 23.) Korm. rendelet a megújuló energiaforrásból vagy hulladékból nyert energiával termelt villamos energia, valamint a kapcsoltn termelt villamos energia kötelező átvételéről és átvételi áráról

382/2007 (XII.23.) Korm. rend. a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokról

273/2007 (X.19.) Korm. rend. a VET végrehajtási utasításáról

109/2007 (XII. 23.) GKM rendelet az átvételi kötelezettség alá eső villamos energiának az átviteli rendszerirányító által történő szétosztásáról és a szétosztás során alkalmazható árak meghatározásának módjáról

119/2007. (XII. 29.) GKM rendelet a villamos energia rendszerhasználati díjakról

117/2007. (XII. 29.) GKM rendelet a közcélú villamos hálózatra csatlakozás pénzügyi és műszaki feltételeiről

110/2007. (XII. 23.) GKM rendelet a nagy hatásfokú, hasznos hőenergiával kapcsoltn termelt villamos energia és a hasznos hő mennyisége megállapításának számítási módjáról

109/2007 (XII. 23.) GKM rendelet az átvételi kötelezettség alá eső villamos energiának az átviteli rendszerirányító által történő szétosztásáról és a szétosztás során alkalmazható árak meghatározásának módjáról

91/2007. (XI. 20.) GKM rendelet A Magyar Energia Hivatal igazgatási szolgáltatási díjairól és a felügyeleti díj fizetésének szabályairól (várható módosítás 2009 július)

37/2007. (XII. 13.) ÖTM rendelet az építésügyi hatósági eljárásokról, valamint a telekalakítási és az építészeti-műszaki dokumentációk tartalmáról

23/2007. (VIII. 29.) MeHVM rendelet a Környezet és Energia Operatív Program prioritásaira rendelt források felhasználásának részletes szabályairól és egyes támogatási jogcímeiről

19/2007. (VII. 30.) MeHVM rendelet az Új Magyarország Fejlesztési Tervben szereplő Regionális Fejlesztés Operatív Programokra meghatározott előirányzatok felhasználásának állami támogatási szempontú szabályairól

260/2006. (XII. 20.) Korm. rend. a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalról

343/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet az építésügyi és az építésfelügyeleti hatóságok kijelöléséről és működési feltételeiről

- 7/2006. (V. 24.) sz. TNM rendelet az épületek energetikai jellemzőinek meghatározásáról
- 314/2005 (XII.25.) Korm. rend. a környezetvédelmi engedélyezési eljárásokról
- 157/2005. (VIII. 15.) Korm. rendelet a távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény végrehajtásáról
- 101/2005. (XI. 24.) GKM rendelet a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal által lefolytatott egyes eljárások igazgatási szolgáltatási díjáról
- 3/2003. (I. 25.) BM-GKM-KvVM együttes rendelet az építési termékek műszaki követelményeinek, megfelelőség igazolásának, valamint forgalomba hozatalának és felhasználásának részletes szabályairól
- 8/2001. (III. 30.) GM rendelet a Villamosmű Műszaki-Biztonsági Követelményei Szabályzat hatályba léptetéséről
- 253/1997. (XII. 20.) Korm. Rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről

Az egyes megújulóenergia-szektorokat külön érintő jogszabályok

Szélenergia

- 33/2009. (VI.30.) KHEM rendelet a szélerőmű kapacitás létesítésére irányuló pályázati kiírás feltételeiről, a pályázat minimális tartalmi követelményeiről, valamint a pályázati eljárás szabályairól

Biomassza

2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról
2007. évi XVII. tv. a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről
2003. évi CXXVII. Törvény a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól
2000. évi XLIII. Törvény a hulladékgazdálkodásról
1997. évi CXIV. Törvény az agrárgazdaság fejlesztéséről
- 138/2009. (VI. 30.) Korm. Rendelet a bioüzemanyagok közlekedési célú felhasználásának előmozdítására vonatkozó egyes rendelkezések végrehajtásának szabályairól.
- 3/2009. (II. 4.) ÖM rendelet a megújuló energiaforrásokat - biogázt, bioetanolt, biodízel - hasznosító létesítmények tűzvédelmének műszaki követelményeiről
- 44/2009. (IV. 11.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nem élelmiszeripari célú kiskapacitású, növényi alapú nyersszesz, nyersolaj előállító üzemek létesítéséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről.
- 20/2008. (VIII. 22.) KHEM rendelet a motorhajtóanyagok minőségi követelményeiről
- 78/2007. (VII. 30.) FVM rendelet (mezőgazdasági energiafelhasználás megújuló energiaforrásokból történő előállításához nyújtandó támogatások)
- 72/2007. (VII. 27.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a rövid vágásfordulójú fás szárú energiaültetvények telepítéséhez nyújtott támogatás igénybevételének részletes feltételeiről
- 71/2007. (VII. 27.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az évelő, lágy szárú energiaültetvények telepítéséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről
- 45/2007. (VI. 11.) FVM rendelet a fás szárú energetikai ültetvények telepítésének engedélyezése, telepítése, művelése és megszüntetése részletes szabályairól, valamint ezen eljárások igazgatási szolgáltatási díjáról
- 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételének általános szabályairól

Geotermikus energia

2007. évi CXXXIII. törvény a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény módosításáról
2003. évi CXX. Törvény egyes törvények környezetvédelemmel kapcsolatos rendelkezéseinek módosításáról (vízgazdálkodásit módosítja t.k., pl. visszasajtolás)
1995. évi LVII. Törvény a vízgazdálkodásról
1993. évi XLVIII. Törvény a bányászatról
1991. évi XVI. Törvény a koncesszióról
- 54/2008. (III. 20.) Korm. rendelet az ásványi nyersanyagok és a geotermikus energia fajlagos értékének, valamint az értékszámítás módjának meghatározásáról
- 379/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó szabályokról
- 101/2007. (XII. 23.) KvVM rendelet a felszín alatti vízkészletekbe történő beavatkozás és a vízkútúrás szakmai követelményeiről
- 57/2005. (VII. 7.) GKM rendelet a bányafelügyelet részére fizetendő igazgatási szolgáltatási díjakról, valamint a felügyeleti díj fizetésének részletes szabályairól
- 157/2005. (VIII. 15.) Korm. rendelet a távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény végrehajtásáról
- 96/2005. (XI. 4.) GKM rendelet a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó sajátos építményekre vonatkozó egyes építésügyi hatósági eljárások szabályairól
- 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól
- 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről
- 31/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet a felszíni vizek megfigyelésének és állapotértékelésének egyes szabályairól
- 30/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet a felszín alatti vizek vizsgálatának egyes szabályairól
- 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól
- 43/1999. (XII. 26.) KHVM rendelet a vízkészletjárulék kiszámításáról
- 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet a bányatörvény végrehajtásáról
- 18/1996 (VI.13.) KHVM rend. A vízjogi engedélyezési eljárásról